

UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2017

LUCIE VAŇKOVÁ

Univerzita Pardubice

Fakulta zdravotnických studií

Informovanost studentů o studiu se specifickými poruchami učení na vysoké
škole

Lucie Vaňková

Bakalářská práce

2017

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Vaňková**
Osobní číslo: **Z13106**
Studijní program: **B5350 Zdravotně sociální péče**
Studijní obor: **Zdravotně-sociální pracovník**
Název tématu: **Informovanost studentů o studiu se specifickými poruchami učení na vysoké škole**
Zadávající katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah grafických prací: **dle doporučení vedoucího**

Rozsah pracovní zprávy: **35 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

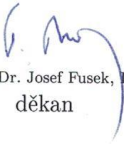
1. BARTOŇOVÁ, Miroslava. **Specifické poruchy učení: text k distančnímu vzdělávání.** Brno: Paido, 2012. ISBN 978-80-7315-232-1.
2. KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, Lea, ed. **Vysokoškolské studium se zajištěním speciálněpedagogických potřeb.** Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.
3. PIPEKOVÁ, Jarmila. **Kapitoly ze speciální pedagogiky.** 3. přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
4. POKORNÁ, Věra. **Vývojové poruchy učení v dětství a v dospělosti.** Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-773-2.
5. ZELINKOVÁ, Olga. **Poruchy učení: dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, ADHD.** 11. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-514-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Barbora Faltová**

Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2014**

Termín odevzdání bakalářské práce: **9. května 2017**

prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Markéta Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 17. února 2017

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 4. 5. 2017

Lucie Vaňková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat Mgr. Barboře Faltové za konzultace, ochotu, vstřícnost, cenné připomínky a rady při zpracování této bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat své rodině za podporu v průběhu celého mého dosavadního studia.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá informovaností studentů o studiu osob se specifickými poruchami učení na vysoké škole. Teoretická část práce je zaměřena na specifické poruchy učení a na vysokoškolské studium se specifickými poruchami učení. Hlavním cílem práce je zmapovat informovanost studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se specifickými poruchami učení. Výzkumná část práce je realizována pomocí kvantitativního výzkumu, který byl zaměřen na studenty Fakulty zdravotnických studií.

KLÍČOVÁ SLOVA

Poradenské služby na vysokých školách, překážky při studiu, specifické poruchy učení, terciální vzdělávání

TITLE

Students' awareness of specific learning disabilities at University

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with students' awareness of studying with specific learning disabilities at university. The theoretical part is focused on specific learning disabilities and on university studies with these disabilities. The main goal is to map awareness of students at Faculty of Health Studies about studying of person at university with such specific learning disabilities. The research part is conducted with the help of quantitative research focused on students from the Faculty of Health Studies.

KEYWORDS

Consulting services at universities, obstacles to study, specific learning disabilities, tertiary education

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ	10
SEZNAM ZKRATEK	11
ÚVOD	12
CÍLE PRÁCE.....	14
TEORETICKÁ ČÁST	15
1 SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ.....	15
1.1 Příčiny specifických poruch učení	16
1.1.1 Biologicko-medicínská rovina SPU.....	17
1.1.2 Kognitivní rovina.....	18
1.1.3 Behaviorální rovina.....	19
1.2 Výskyt SPU	19
2 KLASIFIKACE SPU	21
2.1 Dyslexie.....	21
2.2 Dysgrafie	22
2.3 Dysortografie.....	22
2.4 Dyskalkulie	23
2.5 Ostatní specifické poruchy učené.....	23
2.5.1 Dyspraxie	24
2.5.2 Dyspinxie	24
2.5.3 Dysmúzie	24
3 TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ STUDENTŮ SE SPU	25
3.1 Překážky při studiu osob se SPU na vysoké škole.....	26
3.1.1 Objektivní překážky při studiu na vysoké škole.....	26
3.1.2 Subjektivní překážky při studiu na vysoké škole.....	27
3.2 Možnosti podpory studentů vysokých škol se SPU	27

3.3	Univerzita Pardubice a kampus bez bariér.....	29
3.3.1	Akademická poradna Univerzity Pardubice	29
3.3.2	Poradenské služby pro výchovné pracovníky středních škol	29
3.3.3	Akademická poradna na Fakultě elektrotechniky a informatiky	30
3.3.4	Referát služeb hendikepovaným.....	30
	VÝZKUMNÁ ČÁST.....	31
4	VÝZKUMNÉ OTÁZKY	31
5	METODIKA VÝZKUMU.....	32
5.1	Předvýzkum.....	32
5.2	Výzkumný vzorek	32
5.3	Analýza dat.....	33
6	PREZENTACE VÝSLEDKŮ	34
7	DISKUZE	50
	ZÁVĚR	55
	POUŽITÁ LITERATURA	57
	PŘÍLOHY	61

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Graf znázorňující studijní obor respondentů	34
Obrázek 2 Graf znázorňující ročník studia	35
Obrázek 3 Graf znázorňující znalost SPU	36
Obrázek 4 Graf znázorňující, zda se respondenti v průběhu jejich vysokoškolského studia setkali se studentem, který má SPU	37
Obrázek 5 Graf hodnotící častější výskyt SPU podle pohlaví.....	38
Obrázek 6 Graf znázorňující ovlivnitelnost SPU	39
Obrázek 7 Graf znázorňující názor na úspěšné absolvování vysoké školy	40
Obrázek 8 Graf hodnotící kompenzaci SPU při výuce.....	41
Obrázek 9 Graf znázorňující podporu studentů při studiu.....	42
Obrázek 10 Graf znázorňující vhodnější formu zkoušení	43
Obrázek 11 Graf znázorňující možnosti diagnostiky prostřednictvím Univerzity Pardubice ..	44
Obrázek 12 Graf znázorňující možnosti zapůjčení kompenzačních pomůcek prostřednictvím Univerzity Pardubice	45
Obrázek 13 Graf znázorňující informovanost o činnosti APUPA.....	46
Obrázek 14 Graf znázorňující setkání se respondentů s uchazečem o studium kompenzujícím své SPU.....	47
Obrázek 15 Graf znázorňující informovanost o činnostech APUPA	48
Obrázek 16 Graf znázorňující informovanost o službách a činnostech APUPA	49

SEZNAM ZKRATEK

APUPA Akademická poradna Univerzity Pardubice

SPU Specifické poruchy učení

SVP Specifické vzdělávací potřeby

ÚVOD

Téma bakalářské práce je mi osobně velice blízké. Specifické poruchy učení (SPU) mi byly diagnostikovány již na prvním stupni základní školy. Po celou dobu svého studia jsem se setkávala s předsudky, a to nejen ze strany spolužáků, ale také některých pedagogů. Již na základní škole se na mě spolužáci povyšovali a smáli se mému záměru jít na střední školu s maturitou. Obdobně i na střední škole jsem byla terčem posměchu, když jsem otevřeně deklarovala, že chci jít na vysokou školu.

Prvním impulsem k napsání této bakalářské práce byl rozhovor s kamarádem, který má také SPU a o podpoře ze strany Univerzity Pardubice se dozvěděl mým prostřednictvím. Tento kamarád byl překvapen, že taková forma podpory na vysoké škole vůbec existuje.

Druhým impulzem bylo, když jsem se setkala se skupinou vysokoškolských studentů, kteří ve svých vyjádřeních opovrhovali studenty se SPU, přičemž zároveň vyjadřovali názor, že tito studenti nemohou vysokou školu v žádném případě dokončit. Moje motivace byla v tomto ohledu zesílená také tím, že žádný z těchto studentů nedokončil ani první ročník vysokoškolského studia. V tento okamžik jsem si uvědomila, že jsem pro mé studium vždy vynakládala mnohem více úsilí než většina mých spolužáků. Díky tomu jsem se těmto spolužákům nejenže dokázala vyrovnat, ale také jsem mnohé z nich v úspěšnosti studia předčila.

Posledním třetím impulsem k napsání této bakalářské práce bylo, když jsem se opakovaně setkávala s názorem, že moje kompenzace jsou spíše úlevami a že moje studium je v tomto ohledu snadnější. Část studentů toto dokonce považovala za diskriminační.

Hlavním cílem této práce je „Zmapování informovanosti studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se SPU“. Zároveň doufám v to, že svojí prací pomohu zlepšit povědomí o dané problematice a případně vzbudím o tuto problematiku mezi studenty větší zájem.

V teoretické části bakalářské práce je vymezena klasifikace, příčiny vzniku a jednotlivé druhy specifických poruch učení. Ve druhé kapitole se věnuji terciálnímu vzdělávání studentů se SPU. Vymezuji zde překážky, se kterými se tito studenti při svém vysokoškolském studiu setkávají, a následně zhodnocuji, jaká podpora je jim poskytována ze strany vysokých škol.

Dále se pak konkrétně zaměřuji na podporu na Univerzitě Pardubice, na které bude probíhat výzkumné šetření.

V praktické části této bakalářské práce, se zaměřuji na popis metodiky výzkumu a prezentaci výsledků získaných z dotazníkového šetření. Získané výsledky jsou pak porovnány a zhodnoceny v diskuzi.

Informace jsem čerpala z české a zahraniční odborné literatury, a to především z knih Zdeňka Matějčka, Olgy Zelinkové a Miroslavy Bartoňové. Dále jsem čerpala z materiálů Univerzity Pardubice a ze sborníků příspěvků z mezinárodních konferencí o Vysokoškolském studium bez bariér.

CÍLE PRÁCE

Hlavní cíl práce:

- Zmapovat informovanost studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se specifickými poruchami učení

TEORETICKÁ ČÁST

1 SPECIFICKÉ PORUCHY UČENÍ

Termínem SPU lze označit stav, který jedinci brání v získávání vědomostí na základní, střední a vysoké škole. Povědomí o této problematice neustále vzrůstá jak mezi odbornou, tak laickou veřejností. V současnosti je stále více rozšířená možnost diagnostiku SPU, která se navíc stále více zpřesňuje. Vysoké povědomí o výskytu SPU mezi laickou veřejností má za následek, že rodiče při jakémkoliv neúspěchu jejich dítěte ve škole mají stále větší tendenci tyto neúspěchy automaticky odůvodňovat tím, že jejich dítě trpí některou ze SPU (Pešová, Šamalik, 2006). Tento zvýšený zájem o SPU vysvětluje Selikowitz (2000), když uvádí, že ve všech vyspělých zemích mají děti povinnou školní docházku, přičemž rodiče těchto dětí zajímají jejich úspěchy a pokroky, a to především z důvodu jejich konkurenceschopnosti na trhu práce, kde je kladen velký důraz na vzdělávání a kvalifikaci. Díky pokrokům v medicíně, kdy se podařilo snížit úmrtnost dětí například na tuberkulózu, se v současnosti společnost více zaměřuje na problémy, které se netýkají záchrany života dětí.

Jelikož se SPU na rozdíl od mnoha různých postižení viditelně neprojevují na vzhledu či chování, a v minulosti byly navíc rozpoznávány spíše zřídka, vyskytují se názory, že SPU jsou jen jakýsi moderní fenomén, který s postupem času zase vymizí. SPU patří k nejčastějšímu druhům znevýhodnění, které studenta dostávají do kategorie student se specifickými vzdělávacími potřebami (SVP). SPU nemají negativní dopad pouze na učení, ale zasahují například i do sebevědomí a do vztahu s okolím. Student se SPU může proto trpět úzkostí či školní fobií (Jucovičová, Žáčková 2008, Slowík, 2007).

Profesor Zdeněk Matějček (1995, s. 24) ve své knize uvádí definici vydanou v roce 1980: *„Poruchy učení jsou souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují zřetelnými obtížemi při nabývání a užívání takových dovedností, jako je mluvení, porozumění mluvené řeči, čtení, psaní, matematické usuzování nebo počítání. Tyto poruchy jsou vlastní postiženému jedinci a předpokládají dysfunkci centrálního nervového systému. I když se porucha učení může vyskytnout souběžně s jinými formami postižení (jako např. smyslové vady, mentální retardace, sociální a emocionální poruchy) nebo souběžně s jinými vlivy prostředí (např. kulturní zvláštnosti, nedostatečná nebo nevhodná výuka, psychogenní činitelé), není přímým následkem takových postižení nebo nepříznivých vlivů“.*

V terminologii SPU není jednotná česká ani zahraniční odborná literatura. V české odborné literatuře se setkáváme s označením SPU, dále vývojové poruchy učení a specifické vývojové poruchy učení. Tyto pojmy jsou nadřazeny pojmům dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie, dyspinxie, dysmuzie a dyspraxie. V zahraniční literatuře se lze setkat s označením „learning disability“ a „specific learning disability“ (Fischer, Škoda, 2008; Bartoňová, 2012).

Mezi přední české odborníky, kteří se zabývají SPU, řadíme Zdeňka Matějčka, Olgu Zelinkovou, Věru Pokornou a Hanu Tymichovou. V zahraničí jsou to autoři jako Russell Barkley, Alisona Mundenová a Alana Traina a další (Bartoňová, 2012).

1.1 Příčiny specifických poruch učení

Podstatné pro pochopení projevů specifických poruch učení je určení jejich příčin. Pohled na tyto příčiny prochází nepřetržitými změnami, které jsou ovlivňovány výsledky výzkumů v oblastech funkce mozkových hemisfér, laterality či zrakového a sluchového vnímání. Příčiny specifických poruch učení lze chápat jako tzv. multifaktoriální (Vitásková, 2006). „Znamená to, že příčin jednotlivých typů specifických poruch učení je mnoho, mohou se navzájem kombinovat a vytvářet tak specifický komplex projevů“ (Vitásková, 2006, s. 25).

Matějček, Vágnerová (2006) uvádějí, že SPU lze vnímat jako vývojovou poruchu. Tato vývojová porucha se projevuje oslabením dovedností a schopností jedince.

Matějček (1995) vyzdvihuje zásluhu Otakara Kučery, který ke své etiologické rozvaze využil podrobný rozbor anamnézy, klinického obrazu a všech dostupných nálezů. Díky rozboru veškerých pediatrických, psychologických, psychiatrických a sociálních nálezů byl schopen první skupinu dyslektiků vyšetřovaných v Dětské psychiatrické léčebně v Dolních Počernicích rozdělit do několika skupin. Poté rozlišil čtyři základní skupiny:

1. Skupina, značena E: **encefalopatická** – 50 % případů, drobné poškození mozku získané v době před porodem, při porodu nebo časně po něm.
2. Skupina, značena H: **hereditární** – 20 % případů, poruchy se vyskytovaly u blízkých příbuzných dítěte.
3. Skupina, značena HE: **hereditární-encefalopatická** – 15 % případů, dyslexie vznikla na podkladě kombinací obou případů.

4. Skupina, značena A: **nejasná** – nejasná etiologie u 15 % případů.

Bartoňová (2010) dělí příčiny SPU dle doby vzniku, a to na období **prenatální**, období **perinatální** a období **postnatální**. Za prenatální se dají označit všechny poruchy, které jsou způsobeny plodu v průběhu těhotenství (např. kouření, alkohol, nemoci matky). Oproti tomu perinatální jsou způsobené protahovaným porodem. Posledním obdobím doby vzniku je postnatální období, kdy dítě může být ohroženo například infekční nemocí.

Výzkumy zaměřené na odhalení příčin SPU můžeme rozdělit do tří rovin. Konkrétně na biologicko-medicínskou, kognitivní a behaviorální rovinu (Uta Frith, 1997 in Zelinková, 2009).

1.1.1 Biologicko-medicínská rovina SPU

V současnosti již existují nepochybné důkazy o tom, že různé poruchy učení jsou ovlivněny genetikou člověka, kterou tvoří přibližně 30-50 tisíc genů. Klíčové geny, které způsobují pokles jedincových čtenářských dovedností, vedou v kombinaci s dalšími faktory (včetně vlivu prostředí) k riziku vzniku dyslexie (Zelinková, 2009).

Autoři Čedík, Zelinková (2013) uvádějí, že podstatnou roli má právě dědičnost. Pokud má jedincův příbuzný dyslexii, je pravděpodobnost až 40%, že jedinec tyto potíže zdědí. U dvojčat je tato možnost až 90%.

Díky podrobným studiím, které se zaměřují na mozek dyslektiků po smrti a na současné technologické zobrazovací metody, můžeme prohlásit, že mozek jedince s dyslexií se svojí strukturou i funkcí liší od mozku jedince bez této poruchy. Vědci na mozku objevili četné anatomické rozdíly, stejně jako odlišnosti buněk a spojů mezi těmito buňkami (Zelinková, 2009).

Cerebelární teorie objasňuje změny v kognitivních a behaviorálních mechanismech, a to na základě deficitu ve struktuře a fungování mozečku. Výzkumy ukazují, že mozeček se významně podílí nejen na osvojování a automatizaci motorických dovedností či řečových procesech, ale také na aktivitách čelní kůry mozku včetně Brocovy řečové oblasti (Zelinková, 2009). Bartoňová (2012) uvádí, že mozeček má svůj podíl při osvojování čtení a psaní.

"Mozečková teorie vysvětluje pouze část dyslektických obtíží. Jsou totiž dyslektici, kteří mají normální motorické dovednosti i časový odhad a u kterých absentuje mozečková symptomatologie. Tyto nálezy svědčí o tom, že dyslektici netvoří homogenní diagnostickou skupinu" (Jošt, 2011, s. 104).

Hormonální změny jsou další z možných příčin specifických poruch učení. U jedinců může být zvýšená hladina testosteronu, proto jsou SPU více postiženi chlapci oproti dívkám. U chlapců se také více vyskytuje leváctví a snížená imunita (Zelinková, 2009).

1.1.2 Kognitivní rovina

Jedinci, u nichž byla diagnostikována dyslexie, mají deficit ve fonologickém procesu. Tento deficit se projevuje například problémy v rýmování, špatným rozpoznáváním první hlásky ve slovech, nedostatečným vnímáním zvuku řeči a v neposlední řadě také problémy v matematických dovednostech (Zelinková, 2009).

Deficit ve fonologickém procesu je pokládán za nejčastější důsledek dyslektických poruch zejména v americké literatuře. Jedinci, u kterých se projevuje tento fonologický deficit, mají komplikovanější nácvik čtenářských dovedností (Bartoňová, 2012). Autorky Jucovičová, Žáčková (2008) ve své knize uvádějí, že v českém jazyce je proces dekódování v porovnání s anglickým jazykem méně náročný. Vzhledem k této skutečnosti není tento deficit českými odborníky označován jako hlavní příčina dyslexie.

Mezi další z příčin specifických poruch učení patří vizuální deficit. Klíčová je zde schopnost správné zrakové analýzy. Pokud je tato schopnost narušena, jedinec může mít problémy v pravolevé a prostorové orientaci (Jucovičová, Žáčková, 2008). Autoři Čedík, Zelinková (2013) upozorňují na to, že pravolevá orientace může být pro jedince celoživotním problémem. Tuto orientaci totiž člověk používá například při řízení auta, čtení, orientaci v prostoru či orientaci v mapách.

V roce 1896 popsal Pringle Morgan případ chlapce, který se jmenoval Percy. Tento chlapec své jméno psával jako „Precy“, jelikož mezi jednotlivými tvary nevnímal rozdíl. Morgan tento problém označil jako slovní slepotu. V současnosti má tento problém s dekódováním tvarů písmen mnoho čtenářů, kteří dále uvádí, že se jim písmenka při čtení na stránce pohybují (Zelinková, 2009).

Deficit v procesu automatizace je další z příčin SPU. Automatizace poznatků a dovedností, které se dají využít v každodenním životě, je pro člověka nezbytná. Tato automatizace má pro běžný život několik výhod. Člověk může vykonávat řadu každodenních činností

bez vynaložení velkého soustředění a přemýšlení. U jedinců se SPU je tento proces omezen (Čedík, Zelinková, 2013). Ve srovnání s běžnou populací nedochází u jedinců se SPU k rychlému automatizování dovedností. Tato automatizace má významnou roli při získávání čtenářských dovedností. Dále pak u jedinců se SPU dochází k častým výpadkům pozornosti. Tito jedinci bývají i více unaveni ve srovnání s běžnou populací (Zelinková, 2009).

K dalším deficitům patří deficit v oblasti řeči a jazyka. Jedinci, kteří mají specifickou poruchu učení, zpravidla mívají problémy s mluvenou a psanou řečí, a mají tedy menší slovní zásobu, obtíže ve vyjadřování, nižší jazykový cit a artikulační neobratnost (Zelinková, 2009).

Předposledním deficitem v této kategorii je deficit v časovém uspořádání. Tento deficit se odráží v rychlosti výkonu jedince se SPU. Jedná se o rychlé vyjmenování po sobě jdoucích podnětů včetně těch neřečových, jako jsou například barvy. Problém se jmenováním písmen a číslic může ve výsledku předpovídat obtíže se čtením. Deficit rychlosti se netýká pouze řečových či vizuálních procesů, ale také motorických a auditivních (Zelinková, 2009).

Posledním deficitem je deficit v oblasti paměti. Paměť lze rozdělit na krátkodobou, pracovní a dlouhodobou. Porucha v krátkodobé paměti má za důsledek problém se zapamatováním úkolů a pokynů, které jsou na jedince kladeny. Pracovní paměť je nepostradatelná při vybavení si gramatických pravidel (například u diktátu). Poznatky z krátkodobé paměti jsou do značné míry ovlivněny kvalitou uložených poznatků. Tyto poznatky jdou následně do dlouhodobé paměti, kde jsou udržovány po měsíce až roky. Mnozí autoři nacházejí příčiny SPU v kombinaci již vyjmenovaných defektů (Zelinková, 2009).

1.1.3 Behaviorální rovina

Zde Zelinková (2009) řadí rozbor procesu čtení a psaní. Dále pak rozbor chování při čtení a psaní společně s rozbohem chování při každodenních činnostech.

1.2 Výskyt SPU

Výskyt SPU je způsoben endogenními a exogenními faktory. Je třeba si uvědomit, že SPU se mohou vyskytovat odlišně například v závislosti na struktuře a gramatice jazyka dané země. Dále se SPU mohou projevovat odlišně v závislosti na vyučovacích metodách používaných při výuce počítání, čtení a psaní. V neposlední řadě mohou být odlišné projevy závislé také na úrovni diagnostické a reedukační péče (Michalová, 2001). Slowík (2007) uvádí že, lehčí formy SPU se při používání jazyka s nenáročnou skladbou nemusí vůbec projevit. To může být jednou z příčin, proč je v některých zemích některou ze SPU

diagnostikováno jen 0,1 % populace (Japonsko), zatímco v jiných zemích je takto diagnostikováno až 30 % populace (některé jihoamerické země). V naší populaci je minimálně 5% dospělých jedinců, kteří mají SPU (Čedík, Zelinková, 2013).

Mezi dyslektiky je 4 – 10x více chlapců oproti dívkám (Michalová, 2001). Čedík, Zelinková (2013) rovněž uvádějí, že SPU se vyskytují častěji u chlapců než u dívek.

2 KLASIFIKACE SPU

S jedincem, který má SPU, je důležitá spolupráce multidisciplinárního týmu. Na spolupráci se může podílet speciální pedagog, učitel, neurolog, psycholog atd. Michalová (2001). Je proto důležité uvést, že SPU se nacházejí také v 10. revizi Mezinárodní klasifikace nemocí, kde jsou uvedeny v kategorii Poruchy psychického vývoje, a to pod názvem Specifické vývojové poruchy školních dovedností (F 81). Tyto poruchy se zde dále člení na: Specifickou poruchu čtení (F 81.0), Specifickou poruchu psaní a výslovnosti (F 81.1), Specifickou poruchu počítání (F 81.2), Smíšenou poruchu školních dovedností (F 81.3), Jiné vývojové poruchy školních dovedností (F 81.8) a Vývojovou poruchu školních dovedností nspecifikovanou (F 81.9) (MKN, 2008).

Zelinková (2009) uvádí, že mezi základní typy SPU patří dyslexie (porucha čtení), dysgrafie (porucha psaní), dysortografie (porucha pravopisu), dyskalkulie (porucha počítání), dyspraxie (porucha schopnosti vykonávat manuální, složité úkony). Dále se vyskytuje porucha výtvarných schopností (dyspinxie) a porucha hudebních schopností (dysmúzie). Předpona **DYS** je společným znakem všech těchto poruch, která dle autorky značí rozpor nebo deformaci.

2.1 Dyslexie

Je nejznámější specifická porucha čtení. Tato porucha má za následek postih základních znaků čtenářského výkonu, kterými jsou rychlost, správnost, porozumění a technika čtení. Postih **rychlosti** čtení se vyznačuje tím, že žák při čtení luští písmena, hláskuje a nepřiměřeně dlouho slabikuje. Případně čte velmi ukvapeně a slova si domýšlí. Porucha **správnosti** (chybovost) se u jedince vyznačuje záměnou tvarově podobných písmen (b-d-p), záměnou zvukově podobných písmen (t-d) či záměnou zcela nepodobných písmen. Špatná **technika čtení** se vyznačuje tzv. chybou dvojího čtení, která platí při používání metody analyticko-syntetické. Dítě si nejdříve slovo přečte potichu po jednotlivých hláskách, a teprve pak jej vysloví nahlas. Při používání genetické metody je dvojí čtení sice běžný postup, avšak v některých případech nedojde ke spojování písmen do jednotlivých slov a žák tak není schopen hláskové syntézy. Schopnost **porozumění** čtenému textu je závislá na úrovni předchozích oblastí (Zelinková, 2009).

Pokud je jedincovo čtení pomalé, obtížné a vyskytuje se v něm menší množství chyb, je toto čtení označováno jako pravoemisferické. Jedinec využívá více pravou mozkovou hemisféru,

a levá hemisféra není dostatečně aktivována. Z důvodu nedostatečné aktivity levé hemisféry jedincova mozku zůstává jeho čtení na úrovni percepčních mechanismů (vnímání zvuků a jednotlivých hlásek). Pokud je jedincovo čtení naopak rychlé, překotné a vyskytuje se v něm velké množství chyb, tak se jedná o takzvané levohemisferické čtení. Takový jedinec využívá více levou mozkovou hemisféru, a pravá mozková hemisféra není dostatečně aktivovaná (Jucovičová, Žáčková, 2008).

2.2 Dysgrafie

Jedná se o specifickou poruchu, která postihuje především celkovou úpravu písemného projevu. Jedinec má potíže s osvojováním jednotlivých písmen, napodobením tvaru písmen, spojením hlásek s písmeny a řazením písmen. Jedinci s touto specifickou poruchou mají sklon zaměňovat tvarově podobná písmena. Jejich písmo je neuspořádané, těžkopádné a také neobratné. Mají tendence zaměňovat psací a tiskací písmo. Žákům s touto specifickou poruchou trvá déle, než začnou dodržovat lineaturu výšky jednotlivých písmen. Písemný projev žáků je pomalý a namáhavý. Obsah psaného textu v časové tísni neodpovídá jazykovým znalostem jedince s dysgrafií. Samotné psaní nutí jedince k velké koncentraci a jedinec není schopen se soustředit na gramatiku psaného textu. Často se u nich vyskytuje špatné držení psací pomůcky (Bartoňová, 2010). Z tohoto důvodu mají jedinci možnost využít násady na psací pomůcky. Studentova dysgrafie se neprojevuje pouze při psaní, ale ovlivňuje ho také v matematických dovednostech. Student s dysgrafií není schopen správně opsat čísla a problémy má také v geometrii. Pro žáky s touto poruchou je těžké přečíst vlastní písemný projev, přičemž jejich sešity jsou často ušpiněné, zmuchlané nebo poškrtené, což stěžuje vlastní učení se z nich. Žák s dysgrafií proto nemá schopnost učit se z vlastních poznámek (Bartoňová, Vítková, 2007; Jucovičová, Žáčková, 2008; Švamberg Šauerová, Špačková, Nechlebová, 2012).

2.3 Dysortografie

Patří ke specifickým poruchám pravopisu. Její výskyt je u jedinců velmi často spojen s výskytem dyslexie. Dysortografie nezasahuje celou oblast gramatiky jazyka, ale vztahuje se k tzv. dysortografickým jevům. K těmto jevům se řadí vynechávky, záměny tvarově podobných písmen v písemné podobě, inverze, zkomoleniny, chyby z artikulační neobratnosti, nesprávně umístěné nebo vynechané vyznačení délek samohlásek. Dále jsou zde chyby v měkčení. Dysortografie má také negativní vliv na aplikaci gramatického učiva. Díky reedukační péči dělá jedinec těchto chyb méně, ale potřebuje více času. Při časově

limitovaných úkolech, jako jsou například diktáty, se dysortografické chyby mohou znovu objevit (Bartoňová, 2010).

Pokud má jedinec kromě dysortografie i dysgrafii, musí se více soustředit na psaní, a z tohoto důvodu píše pomaleji. Při samotném psaní si jedinec nestihne odůvodnit pravopis a chyby často nenalezne ani po kontrole (Jucovičová, Žáčková, 2008).

2.4 Dyskalkulie

Jedná se o poruchu matematických dovedností. Jedinec má problémy s osvojením matematických pojmů. Značné problémy mu činí také manipulace s čísly a číselnými operacemi. Pokud má jedinec grafomotorickou poruchu, má značné problémy s rýsováním a s geometrií. Při počítání do deseti si jedinec často vypomáhá prsty (Zelinková, 2009). Autoři Čedík, Zelinková (2013) uvádějí, že tato porucha je ve srovnání s dyslexií pro jedince závažnější. Tuto poruchu nelze vykompenzovat použitím kalkulačky. Jedinec s dyskalkulií nemá dostatečnou matematickou představivost a ve spojení s nedostatečnou prostorovou představivostí má problémy v geometrii.

Michalová (2001) uvádí, že existuje celkem 6 typů dyskalkulie. Prvním typem je dyskalkulie praktognostická, která se projevuje tak, že má student poškozenou schopnost manipulace s předměty (například má problém s používáním počítadla, s řazením předmětů dle velikosti atp.). Druhým typem je dyskalkulie verbální. Při verbální dyskalkulii má student mimo jiné problémy s pojmenováním konkrétních znaků a čísel. Třetím typem je dyskalkulie lexická. Lexická dyskalkulie se projevuje tak, že student má problém se čtením matematických znaků, číslic či symbolů (velké obtíže například činí čtení vícemístných čísel obsahujících nuly či čtení tvarově podobných čísel). Je zde možné najít podobné rysy s dyslexií. Čtvrtým typem je dyskalkulie grafická, která se projevuje tak, že má student problémy grafické znaky, čísla a symboly psát. U této dyskalkulie je možné najít podobné rysy zase s dysgrafií. Pátým typem je dyskalkulie operacionální, která se vyznačuje tím, že student nezvládá provádět matematické operace. Posledním typem je dyskalkulie ideognostická, při které má student problém pochopit matematické pojmy a nerozumí ani vztahům mezi nimi.

2.5 Ostatní specifické poruchy učení

Podle Vitáskové (2006) se v České republice zřídka vyskytují poruchy dysmúzie a dyspinxie. Zvláštním typem poruchy je dyspraxie.

2.5.1 Dyspraxie

Je specifická porucha, která je charakteristická pohybovou neobratností jedince. Vyskytuje se u dětí předškolního věku. Děti mají například problémy s oblékáním či potíže při jízdě na kole nebo koloběžce. Problémy u dětí přetrvávají, a na základní škole jim působí značné obtíže (například v tělesné a výtvarné výchově). Tyto problémy přetrvávají i po dokončení školní docházky, přičemž jedinci mají potíže například s vázáním kravat či vařením. Ve volnočasových aktivitách jim způsobuje obtíže třeba tanec či sport (Čedík, Zelinková, 2013). U jedinců s dyspraxií se často lze setkat s obezitou, která je způsobená odporem k fyzickým aktivitám (Švamberk Šauerová, Špačková, Nechlebová, 2012).

2.5.2 Dyspinxie

Je specifická porucha kreslení, která je typická nízkou úrovní kresby vzhledem k věku jedince. Jedinec není schopen přenést trojrozměrné představy na dvojrozměrný papír. Má problémy s obratným zacházením tužky a s chápáním perspektivy (Bartoňová, 2010).

2.5.3 Dymúzie

Je specifická porucha hudebních schopností. Jde o poruchu schopnosti vnímat a reprodukovat hudbu či rytmus (Bartoňová, 2010).

Fischer, Škoda (2008) dymúzii rozdělují na formu **expresivní** a **totální**. **Expresivní forma** se vyznačuje neschopností jedince reprodukovat velice známou melodii. Při **totální formě** jedinec nedokáže hudbu chápat, není proto schopen si ji zapamatovat.

3 TERCIÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ STUDENTŮ SE SPU

Terciární vzdělávání upravuje zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. V tomto zákoně je obsažen paragraf č. 21, ze kterého vyplývá, že veřejné vysoké školy mají povinnost „*činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole*“. V Pravidlech pro poskytování příspěvků a dotací veřejným vysokým školám vydaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jsou studenti se SPU zařazeni v kategorii D pod označením Student se specifickými poruchami učení (MŠMT 2017).

Vysokoškolští studenti patří k nejvíce sledovaným dospělým se specifickou poruchou učení. Studenti se SPU se na základních a středních školách naučili svou poruchu učení do značné míry kompenzovat, ale na vysoké škole může být tato porucha často příčinou jejich neúspěchu. Problémy mají studenti nejen s pomalým čtením a špatným porozuměním textu, ale také s učební strategií. Na zahraničních vysokých školách je část studentů se SPU odhalena v průběhu studia (Kocurová, 2007).

Slovenští autoři uvádějí, že jedinci se SPU nejsou viditelnou skupinou mezi studenty, a dostává se jim proto méně podpory, než jaké se dostává například studentům se smyslovým či tělesným postižením (Belíková, Dufeková, Seidler, 2013).

Podpora vysokoškolských studentů s tělesným či smyslovým postižením má na českých vysokých školách určitou tradici. Nicméně podpora vysokoškolských studentů se SPU je u nás ve srovnání se zahraničními univerzitami teprve v počátcích. Díky zkušenostem ze zahraničí se tak lze alespoň vyvarovat špatným strategiím přístupu k těmto studentům. Zásadním cílem této podpory je zpřístupnit vysokoškolské studium jedinci se SPU, a to od jeho přijetí až po dokončení vysokoškolského studia. Ke splnění tohoto záměru vede mnoho cest podpory. Jedna z cest ovšem není snižování vzdělávacích standardů (Mertin, 2007).

Jak píše Smečková (2014), při vysokoškolském studiu studentů se SPU je důležitá spolupráce s pracovníky poradenského centra a dále pak s pedagogickými a nepedagogickými pracovníky. Studenti se SPU mají často malé sebevědomí a jsou demotivováni získávat nové vědomosti prostřednictvím čtení. Často se u nich vyskytuje strach ze zkoušení doprovázený úzkostmi a nízkým sebevědomím.

3.1 Překážky při studiu osob se SPU na vysoké škole

Doposud je v České republice malý počet studentů se SPU, kteří jsou ve vysokoškolském vzdělávání, a zároveň svou poruchu přiznávají (Mertin, 2007). Zpravidla svoji poruchu skrývají proto, že: „*Vcelku správně předpokládají, že vysokoškolští učitelé nemají dostatečné znalosti o těchto poruchách a že by tak mohli a priori vykládat jejich případné nedostatky příčinou, která je neslučitelná s přijetím na VŠ nebo s pokračováním vysokoškolského studia (nižší inteligence, nedostatek pile, malé soustředění na studium)*“ (Mertin, 2007, s. 15).

Pro studenta se SPU studium na vysoké škole přináší mnoho nových a nesnadných situací. Náročnost studia je dána tím, že student není v kontaktu s učitelem tak často, jak tomu bylo na střední či základní škole. Dále je náročnost dána také úkoly dlouhodobějšího charakteru a hodnocením na konci semestru. Student si musí zvyknout na nové prostředí, ve kterém studuje. Zároveň se student v tomto novém prostředí musí dobře orientovat, jelikož přednášky jsou v posluchárnách, které mohou být umístěny po celém kampusu (Bartoňová, 2012).

„*Často se také stává, že lidé se specifickými poruchami učení zužují své postižení pouze na sníženou schopnost číst, psát či počítat. Problematika specifických poruch učení je však daleko širší. Obnáší i snížené sebehodnocení, problémy socioemočního charakteru, sníženou citlivost pro jazyk a jeho bohatství, obtíže s organizací své vlastní práce a řadu dalších obtíží*“ (Strnadova, 2007, s. 84).

Studenti se SPU mají při svém vysokoškolském studiu mnoho překážek, které se mění s vývojem jedince. Tyto překážky lze odstranit nebo je kompenzovat. Některé překážky však přetrvávají do období dospělosti. Lze je dělit na objektivní a subjektivní překážky (Kaleja, Kovářová a kol., 2013).

3.1.1 Objektivní překážky při studiu na vysoké škole

Studenti mají problém s vyjádřením obtížných slov, i když moc dobře vědí, co znamenají. V případě, že zde pedagog apeluje na správné uvedení termínu, student selže. Na cvičeních a seminářích je na studenty kladen požadavek na rychlou orientaci v textu. Tento požadavek je pro studenty se SPU časově náročný a vyžaduje velkou koncentraci. Při přednáškách si studenti dělají poznámky, avšak poznámky studentů se SPU jsou často nečitelné. Tento problém nelze řešit ani překopírováním poznámek od spolužáka, protože jedincům se SPU mnohdy činí velký problém přečíst psaný text. Při přípravě na ústní zkoušku studenti se SPU potřebují delší čas na nastudování si objemné látky. Tento fakt je mimo jiné

dán skutečností, že tito studenti se nedokážou déle soustředit, a při studiu si dělají přestávky. Při samotné ústní zkoušce mají problém s uspořádáním myšlenek a ve shrnutí nastudovaného učiva. Při psaní písemných prací a testů je kromě gramatických chyb problém ve struktuře věty, která je zakotvena ve formulaci myšlenek (Kaleja, Kovářová a kol., 2013).

3.1.2 Subjektivní překážky při studiu na vysoké škole

Studium na vysoké škole je charakteristické nárůstem učiva v porovnání se střední školou. Zde je důležité zvolit správnou učební strategii. U studentů se SPU, kteří jsou na vysoké škole, se předpokládá vysoká inteligence. Díky inteligenci byli schopni na střední škole tyto problémy související se studiem skrývat a překonávat. To ovšem neplatí u studia na vysoké škole, kde se problémy objeví, a pro studenty se SPU bude obtížné tyto problémy překonat. U jedinců, u kterých se porucha SPU diagnostikova již na základní škole, může převládat pocit méněcennosti. Při opakovaných neúspěších jedinci ztrácí motivaci dosahovat dobrých výsledků, přičemž cítí zklamání vůči své rodině a učitelům. Tato situace může vést k depresím (Kaleja, Kovářová a kol., 2013).

3.2 Možnosti podpory studentů vysokých škol se SPU

Ve společnosti stále přetrvává názor, že pokud má student SPU, tak není možné, aby úspěšně dokončil studium na vysoké škole. V současnosti ovšem na univerzitách existují pracoviště, která se zaměřují na studium studentů se SPU (Kovářová, 2014).

„Student vysokoškolák má možnost, a dokonce právo, požadovat úpravu studijních podmínek i podmínek, za jakých budou prověřovány jeho znalosti a dovednosti. Nepoučený člověk by se ale mohl chybně domnívat, že jde o úlevy, ovšem jedná se o opatření pro vyrovnání podmínek“ (Janderková, 2014, s. 118).

Největší problém lze spatřit v tom, že student se SPU může začít vyhledávat pomoc až po jeho selhání u testu či ústní zkoušky. V krajním případě musí student selhat vícekrát, než začne danou situaci řešit vyhledáním pomoci. Důvody, proč studenti nevyhledají možnou pomoc v předstihu, mohou být následující: (1) Studenti jsou často nedostatečně informovaní a neví, že o podporu mohou požádat ještě před nástupem do prvního ročníku studia. (2) Na svůj handicap nechtějí často upozorňovat a skrývají jej před svými spolužáky a pedagogy. (3) Pokoušejí se vyvíjet větší úsilí, kterým se snaží překonávat překážky při studiu. (4) Při studiu nechtějí nijak kompenzovat svou poruchu a naopak chtějí prokázat

svou schopnost, že studium zvládnout i bez podpory. Ovšem bez odborné pomoci je studium pro studenty se SPU stresové a časově namáhavé (Čedík, Zelinková, 2013).

U přijímacího řízení by studentovi se SPU mělo být umožněno zvýšení časového limitu na vypracování testu, a navíc by takovému studentovi mělo být umožněno psát test v oddělené místnosti s menším počtem uchazečů. Nezbytné je také o možnosti podpory informovat studenty v době, kdy ještě studují střední školu, a na své vysokoškolské studium se teprve připravují. Takto v předstihu lze podat informace například na Dni otevřených dveří či prostřednictvím pracovníků vysokoškolského poradenského centra, kteří by měli se středními školami spolupracovat. V průběhu vysokoškolského studia je pak možno studenty o této problematice informovat vyvěšením na nástěnkách nebo pomocí různých informačních materiálů, v kterých by neměl chybět kontakt na pracovníky centra, kde se pomoc poskytuje. Další informační možnosti jsou webové stránky, kde mohou studenti anonymně získat informace o možnosti podpory ze strany vysoké školy (Strnadova, 2007).

V průběhu vysokoškolského studia má student se SPU možnost využít různé kompenzace svého znevýhodnění. Student má možnost požádat přednášejícího o prezentovaný materiál ještě dříve, než bude prezentován na přednášce, díky čemuž může mít materiál k dispozici s předstihem a v reálném čase si tak může do materiálu přidávat vlastní poznámky. Pokud student nepochopí probíranou látku ve výuce, má možnost požádat o konzultaci vyučujícího. Při přípravě na zkoušku se student může domluvit s pedagogy a má možnost prodloužit si zkouškové období či posunout jednotlivé zkoušky. Při samotné zkoušce by student se SPU měl mít také možnost výběru mezi písemnou a ústní formou zkoušení (ústní forma zkoušení je studenty se SPU upřednostňována). Dále má nárok na zvýšení času při vypracování písemného testu a na práci s textem. Při studiu mohou studenti se SPU využívat také kompenzační pomůcky. Mezi tyto pomůcky patří diktafon, počítač, software s hlasovým výstupem, barevná počítačová klávesnice a interaktivní tabule (Čedík, Zelinková, 2013; Kaleja, Kovářová a kol., 2013; Janderková, 2014; Strnadová, 2007).

Jednou z kompenzačních pomůcek je počítačový program Claroread, který usnadňuje a zefektivňuje jedinci se SPU práci s textem. *„Základním principem Claroreadu je multisenzorické vnímání psaného textu. Text je synchronně převáděn do zvukové podoby, uživatel tak čtený text zároveň vidí i slyší ze zvukového výstupu počítače (nejlépe sluchátek)“* (Hrdinka, 2014, s. 131). Funkce programu umožní zvýraznit čtený text. Díky užití tohoto

programu jedinec snižuje chybovost a vynaložené úsilí ke správnému přečtení textu (Hrdinka, 2014).

3.3 Univerzita Pardubice a kampus bez bariér

V Pardubickém kraji je Univerzita Pardubice jedinou vysokoškolskou institucí univerzitního typu. Studium zde lze realizovat na 7 fakultách, v 65 studijních programech a 130 akreditovaných studijních oborech. V roce 2011/2012 vznikl na Univerzitě Pardubice projekt Univerzita Pardubice a kampus bez bariér, což znamená zpřístupnění vysokoškolského studia i osobám se SVP, a tím také studentům se SPU (Koubová, Skokanová, 2015).

Podpora studentům se SPU je poskytována na základě vnitřní směrnice č. 3/2013 Podpora uchazečům a studentům se specifickými vzdělávacími potřebami na Univerzitě Pardubice (Univerzita Pardubice, 2016).

3.3.1 Akademická poradna Univerzity Pardubice

Hlavní částí projektu Univerzita Pardubice a kampus bez bariér byl vznik Akademické poradny Univerzity Pardubice (APUPA). V poradně působí tým odborníků, jehož primární činností je poradenství a další služby, kterými jsou například technická podpora, rehabilitační služby či diagnostika dle potřeb studenta. APUPA není určena pouze stávajícím studentům, ale je i pro uchazeče o studium. Právě jim může být APUPA nápomocná při výběru studijního oboru a zejména pak může pomoci se začleněním do vysokoškolského studia. Budoucím absolventům nabízí i pomoc při vstupu na trh práce. Tato poradna zajišťuje speciálně pedagogické poradenství, diagnostiku, studijní poradenství, psychologické a sociální poradenství. Dále pak je pro studenty určeno i profesní poradenství. APUPA poskytuje studentům také kompenzační a rehabilitační pomůcky (Koubová, Skokanová, 2015).

3.3.2 Poradenské služby pro výchovné pracovníky středních škol

Pro výchovné a pedagogické středoškolské pracovníky nabízí APUPA konzultační hodiny, ve kterých poskytuje poradenství o možnostech studia na Univerzitě Pardubice pro studenty se SVP. Při konzultaci lze získat informace o výběru vhodného studijního oboru pro studenta se SVP. Dále jsou poskytovány informace o individuálním přijímacím řízení podle potřeb studenta se SVP a samotného studia, které se týká bezbariérovosti, asistenční služby a kompenzačních pomůcek (Koubová, Skokanová, 2015).

3.3.3 Akademická poradna na Fakultě elektrotechniky a informatiky

Tato poradna se zaměřuje na rozvoj osobnostních kompetencí a na osobní růst studentů zejména technických oborů. Studenti zde mají možnost využít individuální, skupinové a víkendové aktivity (Koubová, Skokanová, 2015).

3.3.4 Referát služeb hendikepovaným

V roce 2013 se součástí APUPA stal Referát služeb hendikepovaným, který spolupracuje s fakultami na Univerzitě Pardubice a zajišťuje individuální podporu pro studenty se SVP, a to v oblastech studijní asistence, tlumočení do českého znakového jazyka a digitalizace textu (Koubová, Skokanová, 2015).

VÝZKUMNÁ ČÁST

V druhé části bakalářské práce je uvedena zpracovaná metodika a vyhodnocení dotazníkového šetření.

4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Na základě stanoveného cíle bakalářské práce byly sestaveny tyto výzkumné otázky:

1. Jaká je informovanost studentů o specifických poruchách učení?
2. Jaká je informovanost studentů o možnostech podpory studia se specifickými poruchami učení Univerzitou Pardubice?

5 METODIKA VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumné části bakalářské práce bylo zmapovat informovanost studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se specifickými poruchami učení. Pro splnění tohoto hlavního cíle byl zvolen kvantitativní výzkum. Jako nástroj tohoto výzkumu byl zvolen anonymní dotazník obsahující celkem 16 otázek (uzavřené, polouzavřené a škálové). Dotazníkové šetření bylo zvoleno především z důvodu anonymity a možnosti zapojení velkého množství respondentů. V neposlední řadě je dotazníkové šetření také méně nákladné a časově nenáročné (Reichel, 2009). V dotazníku jsou nejprve zjišťovány údaje o studijním oboru respondenta a o ročníku, který respondent studuje. Další otázky jsou zaměřené na informovanost respondentů o SPU. V závěrečné části dotazníku jsou respondentovi pokládány otázky na zjištění informovanosti o možnostech podpory studia osob se SPU. Dotazník je vlastní konstrukce a byl sestaven na základě předchozí pilotáže odborné literatury.

5.1 Předvýzkum

Před zahájením samotného výzkumu byl proveden předvýzkum, který měl odhalit případné nedostatky v dotazníku. Jelikož se předvýzkum realizuje na malé skupině respondentů, tak získané výsledky z něj neumožňují výzkumníkovi činit konečné závěry. Předvýzkum slouží výzkumníkovi k ověření použitých technik a metod výzkumu (Chráška, 2016). Do předvýzkumu se zapojilo celkem 30 respondentů z řad studentů bakalářských oborů Fakulty zdravotnických studií. Díky provedení předvýzkumu se v dotazníku více zpřesnily otázky a přidaly se další varianty odpovědí. Díky předvýzkumu bylo zjištěno především to, že informovanost o APUPA je nedostatečná. Proto byly do dotazníku přidány otázky č. 15 a 16, které měly za úkol přinést podrobnější údaje o informovanosti respondentů o APUPA.

5.2 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvořili studenti Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice. Jednalo se o záměrný výběr. Hlavním kritériem pro zařazení do výzkumu bylo, že respondent studuje bakalářský obor na Fakultě zdravotnických studií. Dotazník byl mezi respondenty distribuován v prostorách Fakulty zdravotnických studií. Respondenti při vyplňování dotazníku nebyli časově omezováni. Anonymita respondentů byla zajištěna hromadným sběrem dotazníku do boxu.

5.3 Analýza dat

Získaná data byla zpracována v programu Microsoft Office Word 2007 a Microsoft Office Excel 2007. K popisu grafů bylo užito popisné (deskriptivní) statistiky. Pro každou otázku byl sestaven výsečový či sloupcový graf (dle struktury otázky).

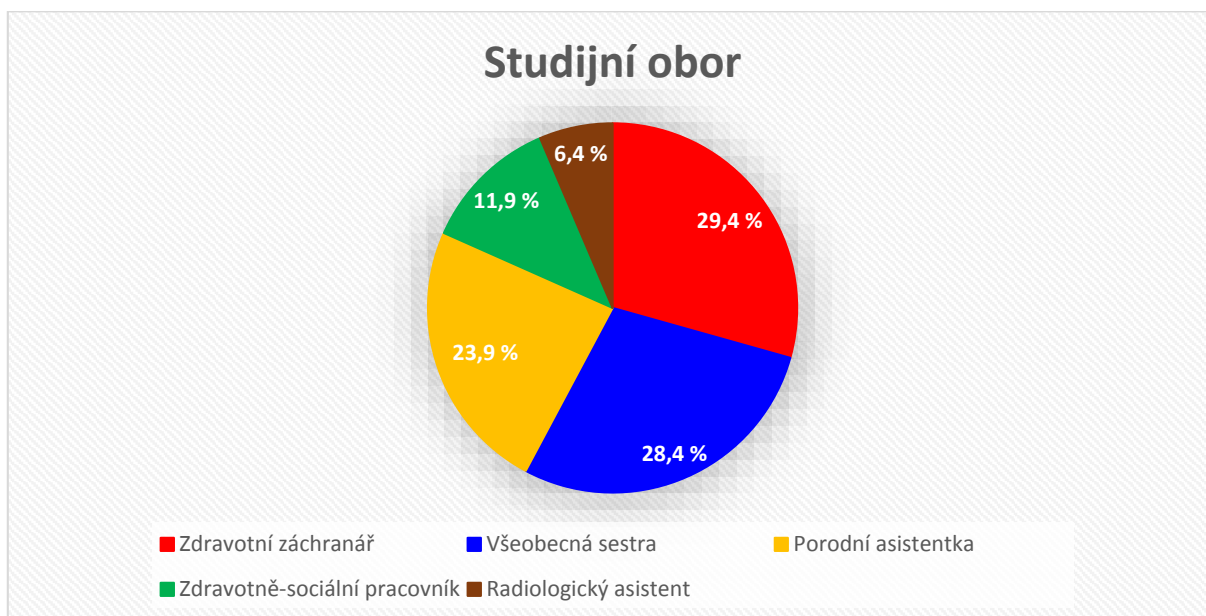
V grafech jsou výsledky znázorněny pomocí relativní četnosti. Na všechny otázky odpovědělo 109 respondentů.

V případě, že byly vyzorovány výraznější rozdíly mezi odpověďmi respondentů studujících jednotlivé obory, jsou tyto rozdíly u jednotlivých otázek zmíněny. Jelikož respondenti studující jednotlivé obory nemají u vyplněných dotazníků stejné zastoupení, není možné z jednotlivých dílčích odpovědí činit jakékoliv konečné závěry o lepší či horší informovanosti studentů jednotlivých oborů. Dílčí odlišnosti jsou zde tedy uvedeny pouze jako zajímavost, a případně jako námět pro budoucí podrobnější zkoumání problematiky.

6 PREZENTACE VÝSLEDKŮ

Výsledky dotazníkového šetření jsou znázorněny pomocí výsečových a sloupcových grafů a doplněny slovním hodnocením.

Otázka č. 1: Uveďte prosím, jaký studijní obor studujete:

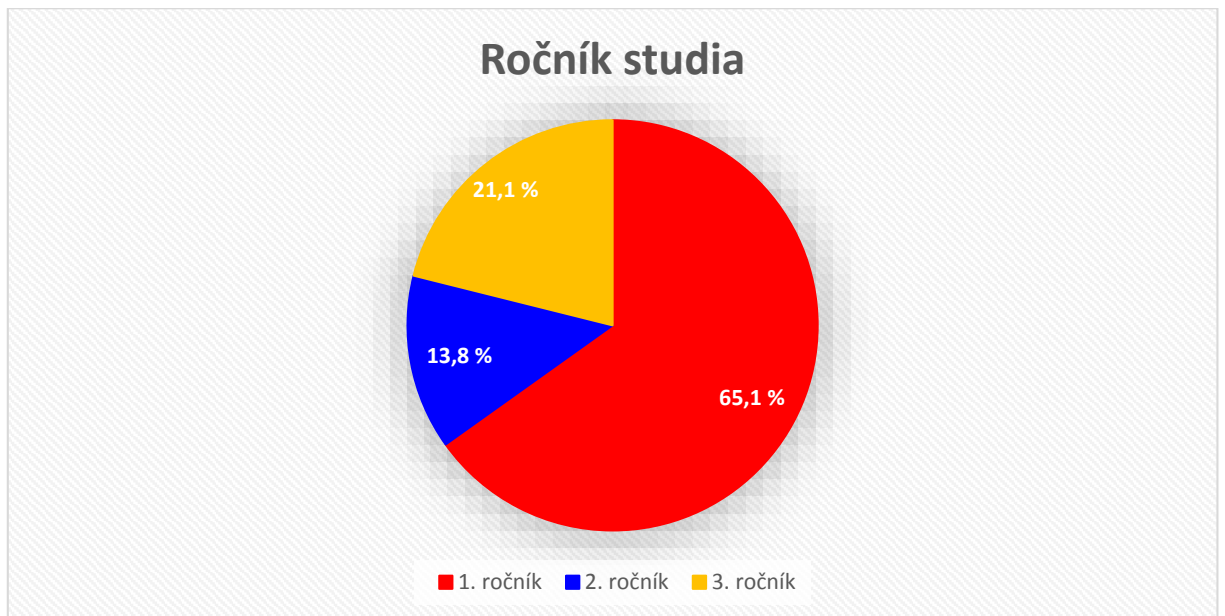

Obrázek 1 Graf znázorňující studijní obor respondentů

Cílem první otázky bylo přinést informaci, jaká je struktura respondentů dle jejich studijních oborů na FZS.

Z tohoto grafu je patrné, že největší zastoupení mezi respondenty měli studenti oborů Zdravotník záchranář (32 respondentů / 29,4 %) a Všeobecná sestra (31 respondentů / 28,4 %). Následovali studenti oborů Porodní asistentka (26 respondentů / 23,9 %), Zdravotně-sociální pracovník (13 respondentů / 11,9 %) a Radiologický asistent (7 respondentů / 6,4 %).

Otázka č. 2: Který ročník studujete?

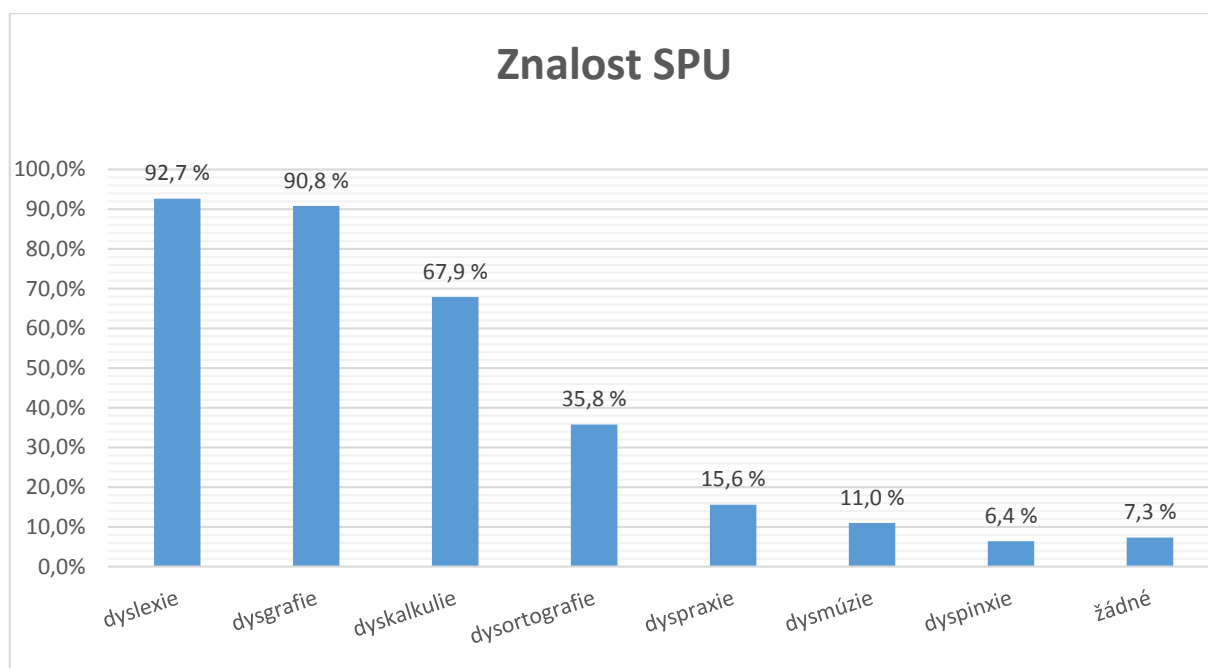

Obrázek 2 Graf znázorňující ročník studia

Tato otázka byla také informativní, přičemž jejím cílem bylo zjistit, jaká je struktura respondentů dle ročníku, který studují.

Největší zastoupení měli studenti 1. ročníku - 71 respondentů (65,1 %). Studenti 2. ročníku byli zastoupeni 15 respondenty (13,8 %). Studenti 3. ročníku pak byli zastoupeni 23 respondenty (21,1 %).

Otázka č. 3: Které specifické poruchy učení (dále jen SPU) znáte?

Obrázek 3 Graf znázorňující znalost SPU

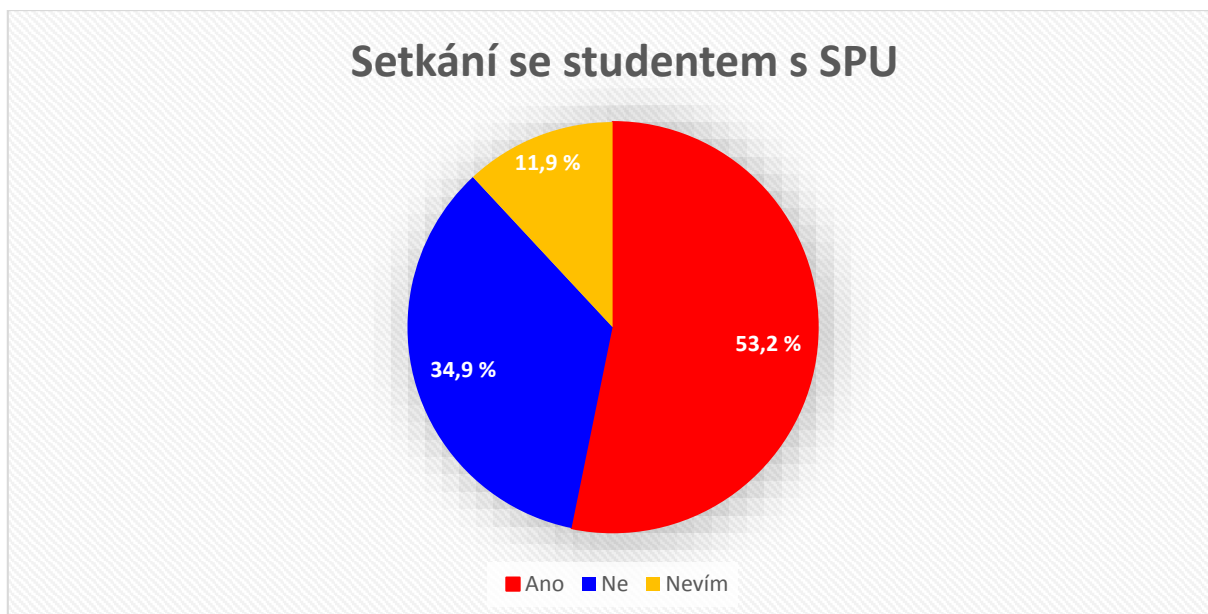
Tato otázka měla přinést informaci, které druhy SPU respondenti znají.

Z tohoto grafu je patrné, že respondenti nejvíce znají dyslexii (101 respondentů / 92,7 %) a dysgrafii (99 respondentů / 90,8 %). S odstupem následuje dyskalkulie (74 respondentů / 7,9 %) a dysortografie (39 respondentů / 35,8 %). Nízká je pak znalost dyspraxie (17 respondentů / 15,6 %), dysmúzie (12 respondentů / 11,0 %) a dyspinxie (7 respondentů / 6,4 %).

Celkem 8 respondentů (7,3 %) uvedlo, že neznají žádnou SPU. Z uvedených hodnot je tedy možné učinit závěr, že všichni ostatní, kteří znají minimálně jeden druh SPU, znají alespoň dyslexii.

U této otázky byly patrné rozdíly dle studijního oboru jednotlivých respondentů. Například studenti studijních oborů Radiologický asistent a Porodní asistentka se setkali průměrně jen se 2,7 různými SPU, zatímco studenti studijního oboru Zdravotně-sociální pracovník se setkali průměrně se 3,8 různými SPU. Studenti zbylých oborů pak znali průměrně 3,3 různé SPU.

Otázka číslo 4: Setkal/a jste se v průběhu Vašeho vysokoškolského studia se studentem, který má SPU?

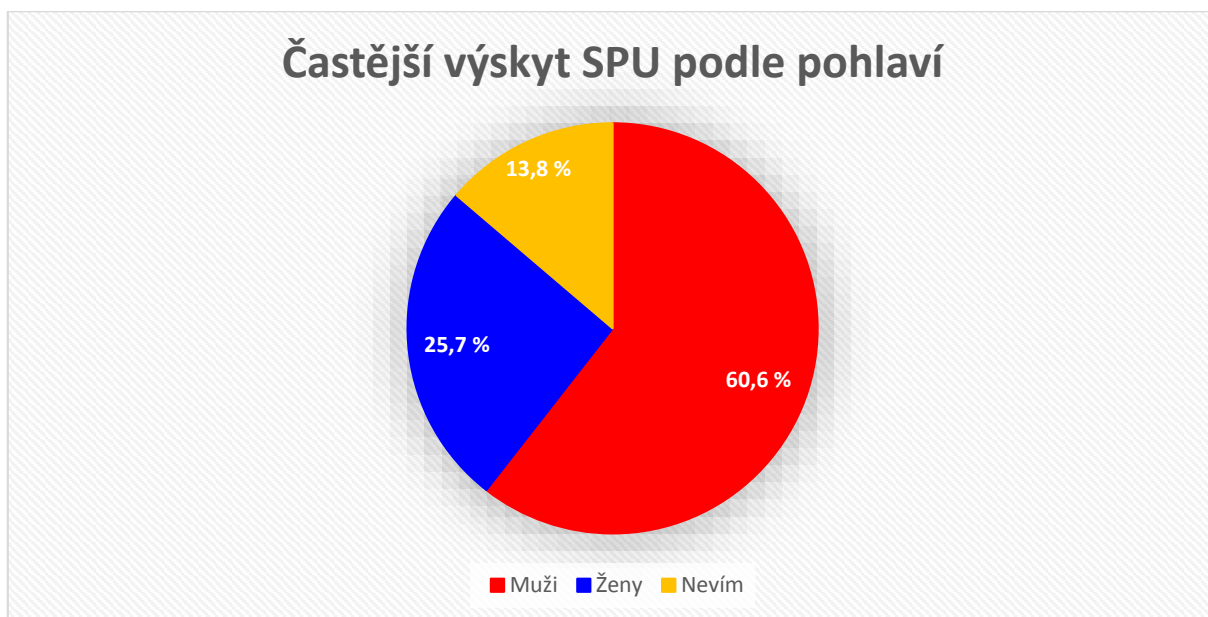
Obrázek 4 Graf znázorňující, zda se respondenti v průběhu jejich vysokoškolského studia setkali se studentem, který má SPU

Cílem čtvrté otázky bylo zjistit, kolik procent respondentů se při svém vysokoškolském studiu setkalo se studentem, který má SPU.

Z tohoto grafu vyplývá, že celkem 58 respondentů (53,2 %) se při svém vysokoškolském studiu setkalo s alespoň jedním studentem, který má SPU. S žádným takovým studentem se neseťkalo 38 respondentů (34,9 %). Zbýlých 13 respondentů (11,9 %) uvedlo, že neví, zda se s takovým studentem setkali.

U této otázky se nejvíce výsledky lišily u studentů oborů Porodní asistentka a Zdravotně-sociální pracovník. U prvního uvedeného oboru se studenty se SPU setkalo 7 respondentů (26,9 %), neseťkalo 14 respondentů (53,8 %) a nevědělo 5 respondentů (19,2 %). U oboru Zdravotně-sociální pracovník pak výsledky vykazovaly opačnou odchylku, když 12 respondentů (92,3 %) na otázku odpovědělo kladně, 1 respondent (7,7 %) odpověděl záporně a nikdo neuvedl, že neví.

Otázka č. 5: U jakého pohlaví se podle Vás častěji vyskytují SPU?

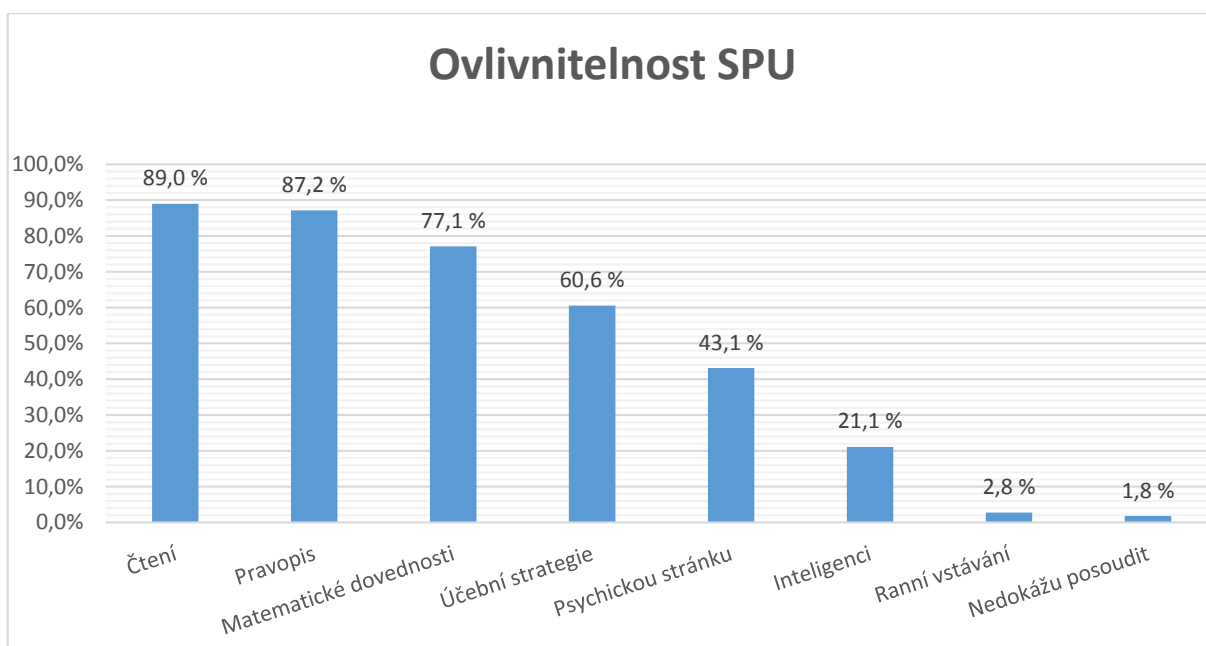
Obrázek 5 Graf hodnotící častější výskyt SPU podle pohlaví

Cílem následující položené otázky bylo zjistit u jakého pohlaví se SPU vyskytuje častěji dle názoru studentů.

Z tohoto grafu vyplývá, že celkem 66 respondentů (60,6 %) si myslí, že SPU se vyskytují více u mužů a 28 respondentů (25,7 %) si myslí, že se SPU častěji vyskytují u žen. Zbýlých 15 respondentů (13,8 %) uvedlo, že neví.

I zde se výsledky nejvíce lišily u studentů oborů Porodní asistentka a Zdravotně-sociální pracovník. Žádný respondent studující obor Porodní asistentka neuvedl, že se SPU častěji vyskytují u žen. Naopak respondenti studující obor Zdravotně-sociální pracovník si myslí, že se SPU vyskytují bez rozdílů pohlaví.

Otázka č. 6: Uved'te prosím, co podle Vás mohou SPU ovlivnit?

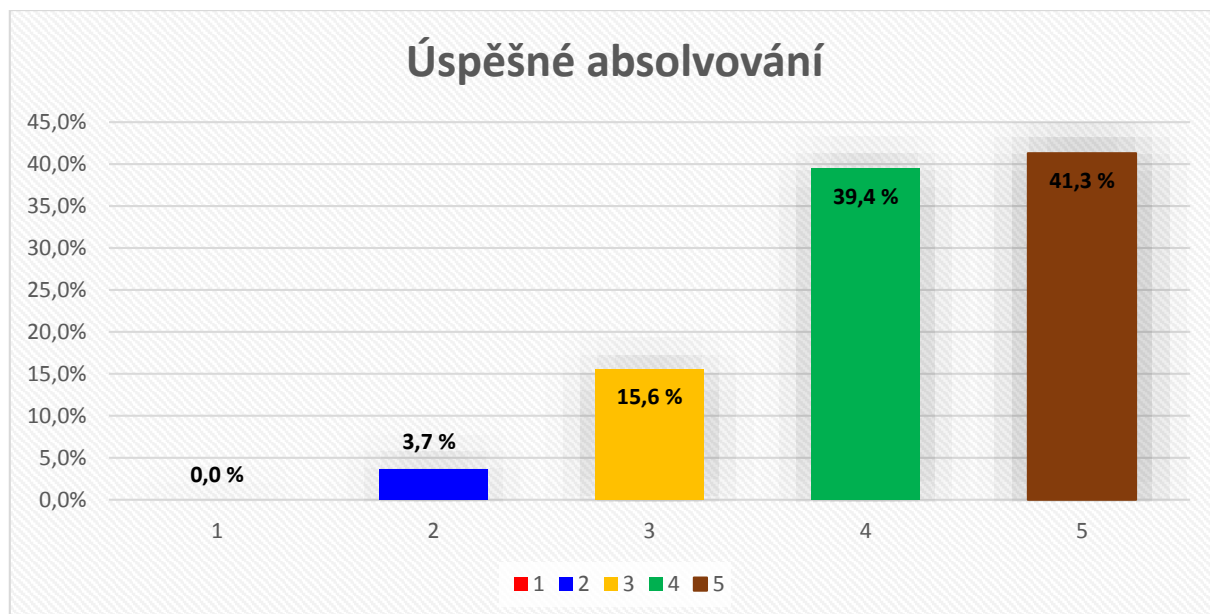
Obrázek 6 Graf znázorňující ovlivnitelnost SPU

Otázka číslo 6 sloužila ke zjištění názoru respondentů na to, co vše může SPU u jedince ovlivnit.

Nejvíce dotázaných si myslí, že SPU může u jedince ovlivnit čtení (97 respondentů / 89,0 %) a pravopis (95 respondentů / 87,2 %). Možnost ovlivnění matematických dovedností a učební strategie připouští 84 respondentů (77,1 %), respektive 66 respondentů (60,6 %). Že SPU mohou ovlivnit psychickou stránku, si myslí celkem 47 respondentů (43,1 %). Možnost ovlivnění inteligence připouští 23 respondentů (21,1 %). Vliv na ranní vstávání pak připouští pouze 3 respondenti (2,8 %). Dva respondenti (1,8 %) pak nedokázali posoudit, co můžou SPU ovlivnit.

Výsledky se dle studijních oborů respondentů u této otázky lišily jen minimálně.

Otázka č. 7: Na škále od 1 do 5 vyjádřete svůj souhlas s tvrzením, že student se SPU nemůže úspěšně absolvovat vysokou školu.

Obrázek 7 Graf znázorňující názor na úspěšné absolvování vysoké školy

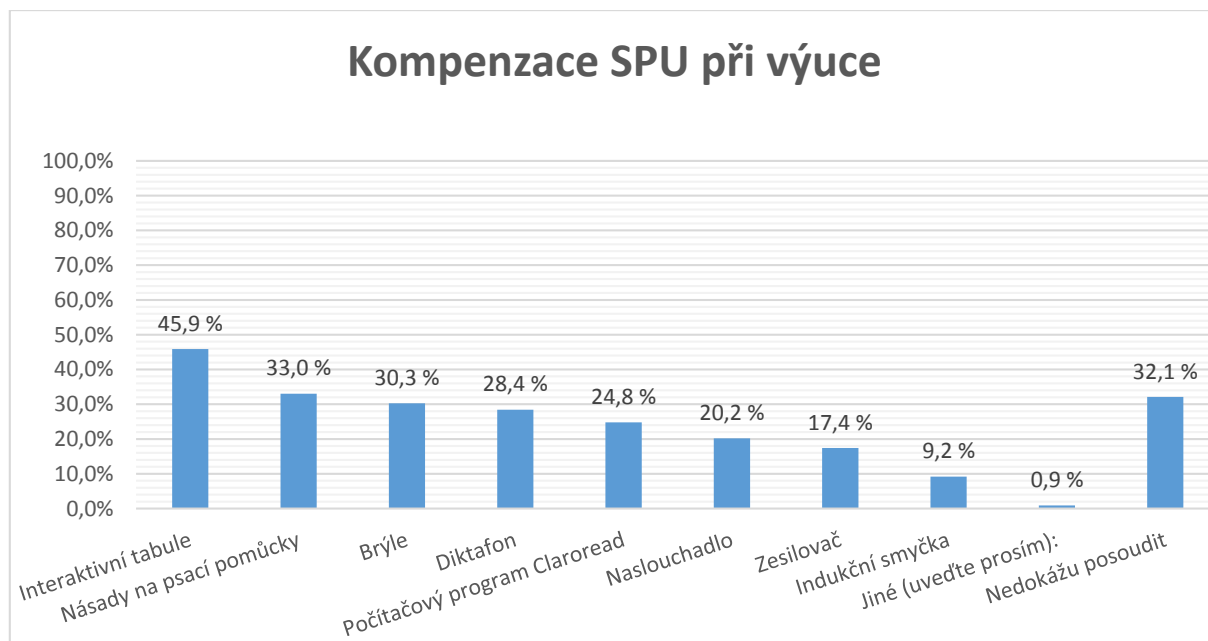
Otázka měla za cíl zjistit, jaký je názor respondentů na tvrzení o úspěšném absolvování vysokoškolského studia.

Tato otázka byla zadána jako škálová, kde číslo jedna znázorňovalo absolutní souhlas s tvrzením a číslo pět naopak znázorňovalo absolutní nesouhlas s tvrzením.

Na obrázku 7 jsou znázorněny odpovědi dle toho, kterou hodnotu respondenti na škále od jedné do pěti označili. Hodnotu jedna neoznačil nikdo. Hodnotu dva označili 4 respondenti (3,7 %). Hodnotu tři označilo celkem 17 respondentů (15,6 %). Hodnotu čtyři označilo celkem 43 respondentů (39,4 %). Zbýlých 45 respondentů (41,3 %) označilo hodnotu pět.

V průměru respondenti označili číslo 4,2. V rámci jednotlivých oborů v průměru označili nejnižší hodnotu respondenti oboru Všeobecná sestra (průměrné označené číslo 3,97). U všech ostatních oborů bylo průměrné označené číslo vyšší než 4,2.

Otázka č. 8: Jaké pomůcky jsou podle Vás určeny studentům se SPU ke kompenzaci SPU při výuce?

Obrázek 8 Graf hodnotící kompenzaci SPU při výuce

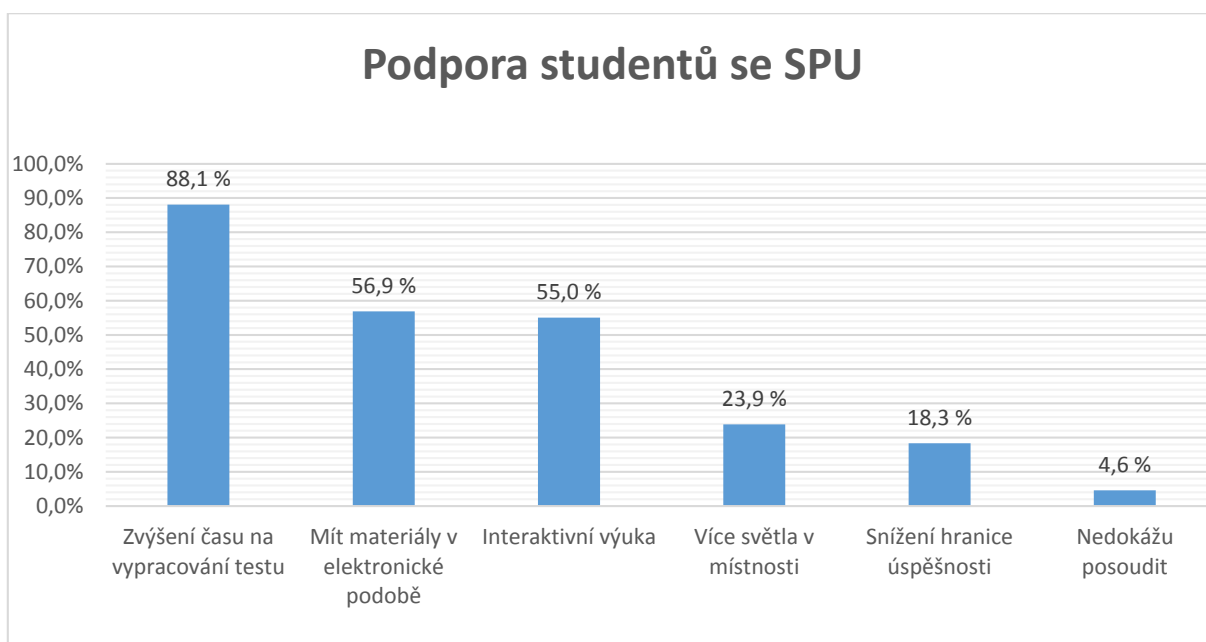
Cílem této otázky bylo zjistit, jaká je znalost dotazovaných respondentů o kompenzačních pomůckách sloužících ke kompenzaci výhradě SPU. U této otázky byly jako správné možnosti považovány interaktivní tabule, násady na psací pomůcky, diktafon a počítačový program Claroread. Jako nesprávné možnosti zde byly zakomponovány brýle, naslouchadlo, zesilovač a indukční smyčka.

Respondenti označili za pomůcky určené ke kompenzaci SPU interaktivní tabuli (50 respondentů / 45,9 %), násady na psací pomůcky (36 respondentů / 33,0 %), brýle (33 respondentů / 30,3 %), diktafon (31 respondentů / 28,4 %), počítačový program Claroread (27 respondentů / 24,8 %), naslouchadlo (22 respondentů / 20,2 %), zesilovač (19 respondentů / 17,4 %) a indukční smyčku (10 respondentů / 9,2 %). Celkem 35 respondentů (32,1 %) nedokázalo posoudit, jaké pomůcky jsou vhodné ke kompenzaci SPU.

Jeden z dotázaných uvedl/uviedla i jinou odpověď, konkrétně bylo uvedeno, že další vhodnou pomůckou by mohl být PC, a to kvůli automatické opravě pravopisu.

Výsledky se dle studijních oborů respondentů u této otázky lišily jen minimálně.

Otázka č. 9: V čem je podle Vás důležité podpořit studenta se SPU při studiu?

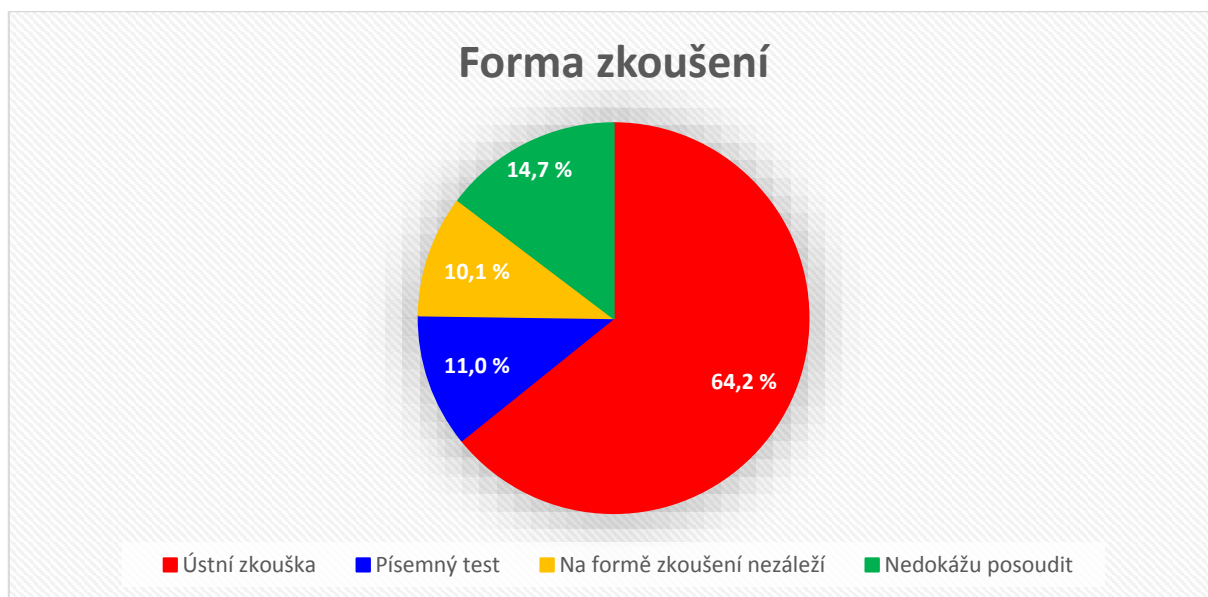
Obrázek 9 Graf znázorňující podporu studentů při studiu

Tato otázka měla za cíl zjistit, jaká podpora je dle respondentů pro studenta se SPU důležitá.

Celkem 96 respondentů (88,1 %) se domnívá, že student se SPU by měl být mimo jiné podpořen zvýšením času na vypracování testu. Že by měl disponovat materiály v elektronické podobě si myslí celkem 62 dotázaných (56,9 %). Interaktivní výuku považuje za vhodnou podporu celkem 60 dotázaných (55,0 %). Více světla v místnosti může být vhodnou formou podpory dle 26 respondentů (23,9 %). Možnost snížení hranice úspěšnosti připouští celkem 20 respondentů (18,3 %). Pět respondentů (4,6 %) nedokázalo posoudit, v čem je důležité podpořit studenty se SPU.

Výsledky se dle studijních oborů respondentů i u této otázky lišily jen minimálně.

Otázka č. 10: Jaká forma zkoušky je podle Vás pro studenta se SPU vhodnější?

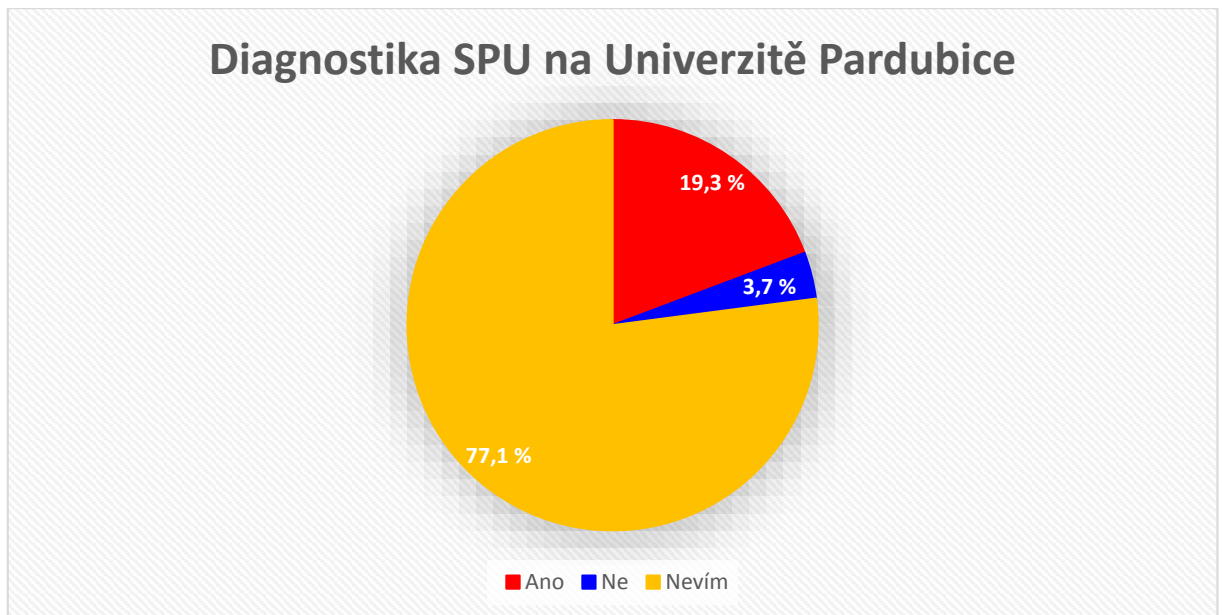
Obrázek 10 Graf znázorňující vhodnější formu zkoušení

Položená otázka měla za cíl zjistit, jaká forma zkoušení je dle respondentů pro studenta se SPU vhodnější.

Celkem 70 dotázaných (64,2 %) si myslí, že pro studenta se SPU je vhodnější ústní zkouška. Že je vhodnější písemný test, se domnívá 12 respondentů (11,0 %), 11 respondentů (10,1 %) si myslí, že na formě zkoušky nezáleží. Zbýlých 16 respondentů (14,7 %) nedokázalo posoudit, která forma zkoušky je pro studenta se SPU vhodnější.

Také u této otázky se výsledky dle ročníku studia či studijních oborů respondentů lišily jen minimálně.

Otázka č. 11: Nabízí Univerzita Pardubice možnost diagnostiky SPU studujícím studentům?

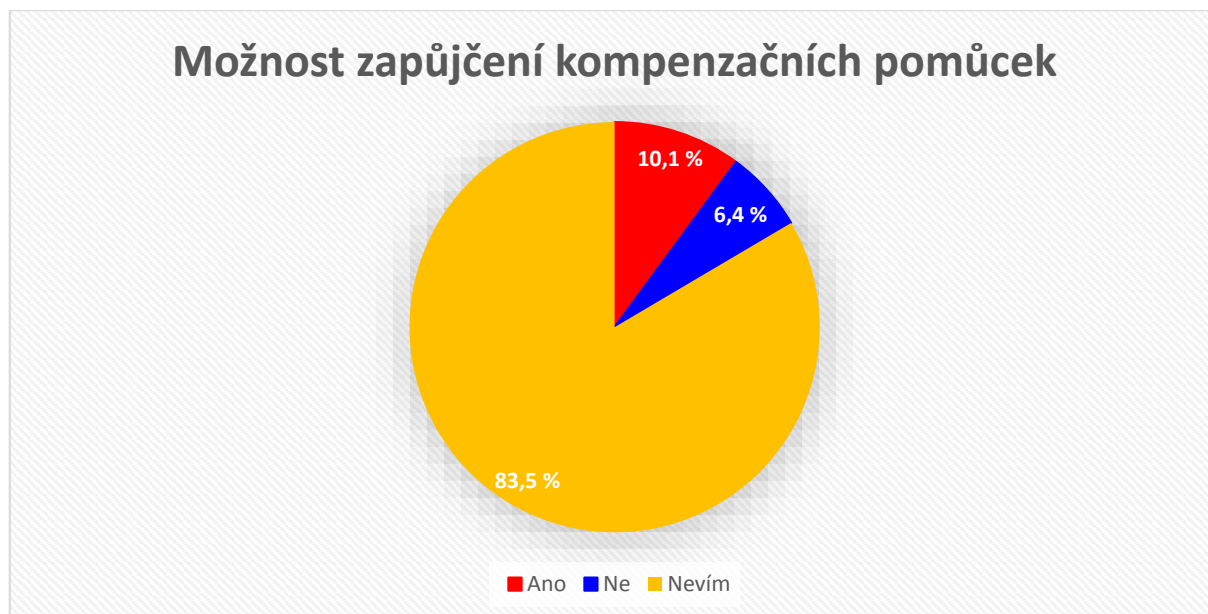
Obrázek 11 Graf znázorňující možnosti diagnostiky prostřednictvím Univerzity Pardubice

Cílem této otázky bylo zjistit, zda respondenti vědí o možnosti diagnostiky SPU prostřednictvím Univerzity Pardubice.

Na otázku, zda Univerzita Pardubice nabízí diagnostiku SPU svým studentům, odpovědělo 21 dotázaných (19,3 %), že ano, a 4 dotázaní (3,7 %), že nikoliv. Zbýlých 84 dotázaných (77,1 %) uvedlo, že neví.

Nejméně u této otázky označovali odpověď „ano“ studenti oboru Zdravotní záchranář (2 dotázaní / 6,3 %). Naopak nejvíce stejnou odpověď označovali studenti oboru Zdravotně-sociální pracovník (6 dotázaných / 46,2 %). Odpovědi respondentů studujících zbylé obory se již výrazně nelišily od průměrných hodnot (procentuálně znázorněných v předchozím odstavci).

Otázka č. 12: Mají studenti se SPU možnost zapůjčit si kompenzační pomůcky zmírňující projevy SPU prostřednictvím Univerzity Pardubice?

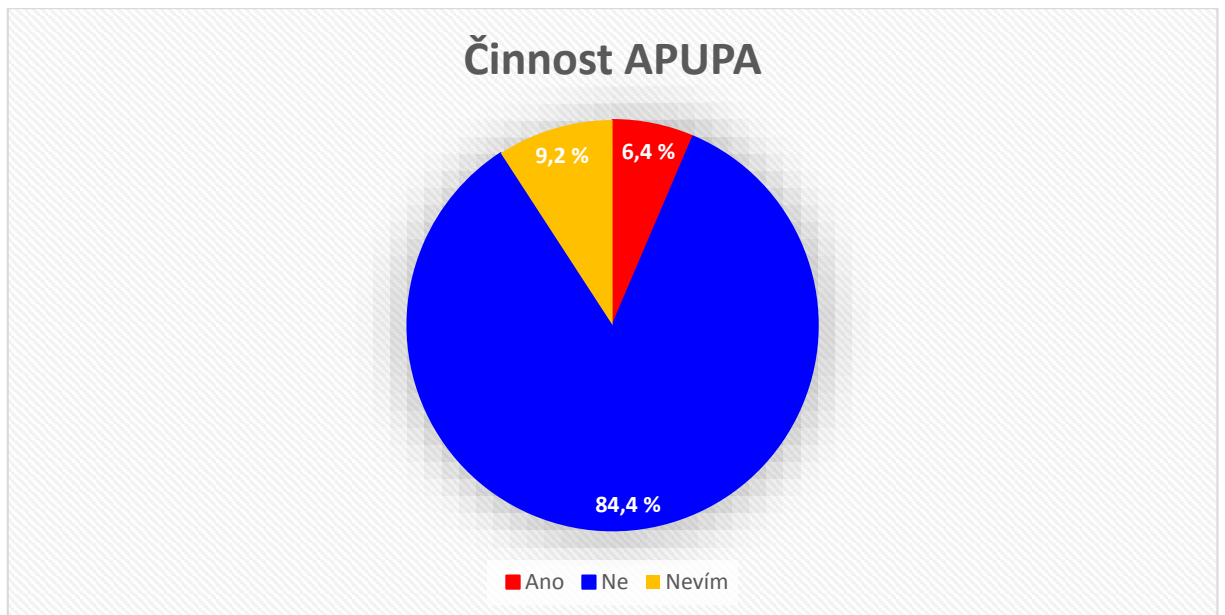
Obrázek 12 Graf znázorňující možnosti zapůjčení kompenzačních pomůcek prostřednictvím Univerzity Pardubice

Tato otázka měla za cíl zjistit, zda respondenti vědí o možnosti zapůjčení kompenzačních pomůcek, které zmírňují projevy SPU prostřednictvím Univerzity Pardubice.

Na otázku, zda studenti se SPU mají možnost zapůjčit si prostřednictvím Univerzity Pardubice kompenzační pomůcky zmírňující projevy SPU, odpovědělo 11 dotázaných (10,1 %), že ano, a 7 dotázaných (6,4 %), že ne. Zbýlých 91 dotázaných (83,5 %) uvedlo, že neví.

Obdobně, jako u předchozí otázky, i zde nejméně označovali odpověď „ano“ studenti oboru Zdravotní záchranář (1 dotázaný / 3,1 %) a nejvíce stejnou odpověď označovali studenti oboru Zdravotně-sociální pracovník (3 dotázaní / 23,1 %). Odpovědi respondentů studujících zbylé obory se výrazně nelišily od průměrných hodnot (procentuálně znázorněných v předchozím odstavci).

Otázka č. 13: Setkal/a jste se při svém studiu s činností Akademické poradny Univerzity Pardubice?

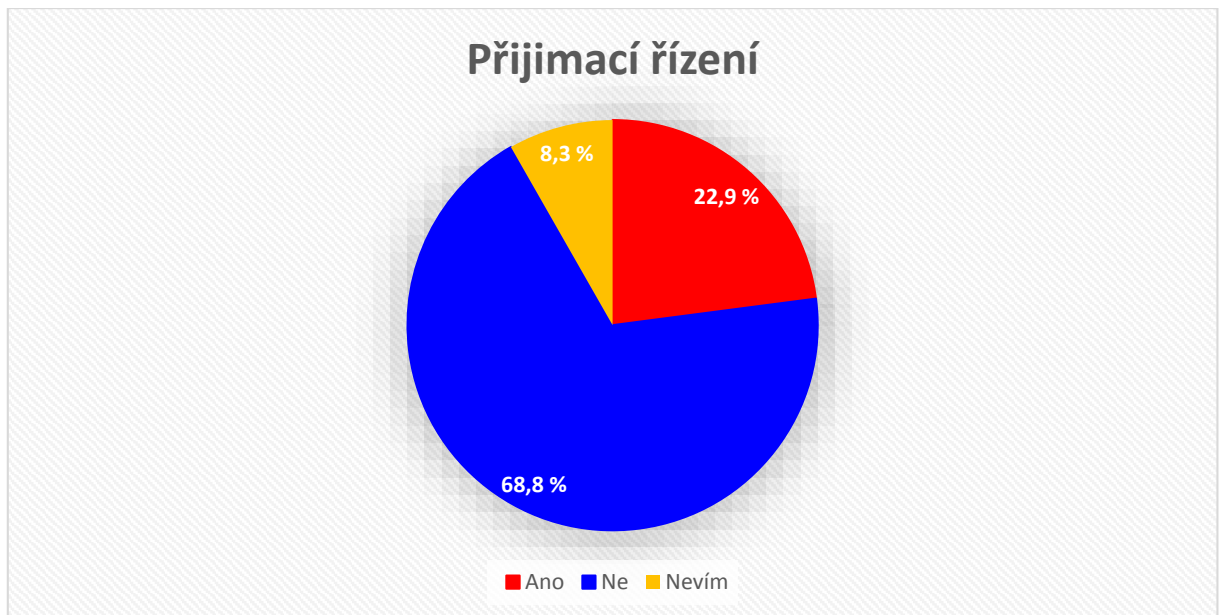
Obrázek 13 Graf znázorňující informovanost o činnosti APUPA

Tato otázka měla za cíl zjistit, zda jsou studenti univerzity informováni nebo znají činnost APUPA.

Na otázku, zda se respondenti při svém studiu setkali s činností APUPA, odpovědělo 7 dotázaných (6,4 %), že ano, a 92 dotázaných (84,4 %), že ne. Zbýlých 10 dotázaných (9,2 %) uvedlo, že neví.

Odpověď „ano“ zde nejvíce označovali respondenti studující obor Zdravotně-sociální pracovník (3 respondenti / 23,1 %), následováni respondenty studujícími obor Všeobecná sestra (3 respondenti / 9,7 %) a respondenty studujícími obor Zdravotní záchranář (1 respondent / 3,1 %). Ani jeden z respondentů studující zbylé dva obory odpověď „ano“ neoznačil.

Otázka č. 14: Setkal/a jste se uchazečem o studiu, který řešil kompenzaci svých SPU při přijímacím řízení na vysokou školu?

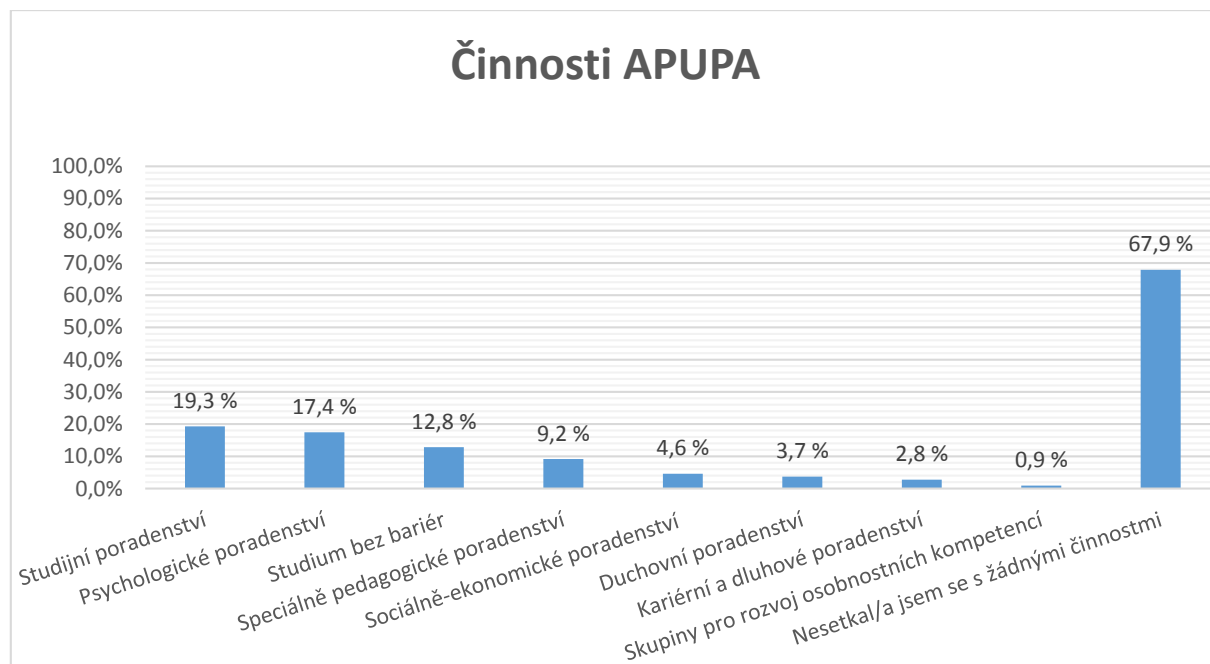
Obrázek 14 Graf znázorňující setkání se respondentů s uchazečem o studium kompenzujícím své SPU

Tato otázka měla za cíl přinést informaci, zda se respondenti setkali s uchazečem o studium, který využíval nějakou formu kompenzace při přijímacím řízení.

Na otázku, zda se respondenti setkali s uchazečem o studium, který řešil kompenzaci svých SPU při přijímacím řízení na vysokou školu, odpovědělo 25 dotázaných (22,9 %), že ano, a 75 dotázaných (68,8 %), že ne. Zbýlých 9 dotázaných (8,3 %) uvedlo, že neví.

U této otázky jednoznačně nejvíce označovali odpověď „ano“ respondenti studující obor Zdravotně-sociální pracovník (7 respondentů / 53,8 %). Respondenti studující zbylé čtyři obory označovali tuto odpověď méně často.

Otázka č. 15: S jakými činnostmi poradny APUPA jste se při svém studiu setkal/a?

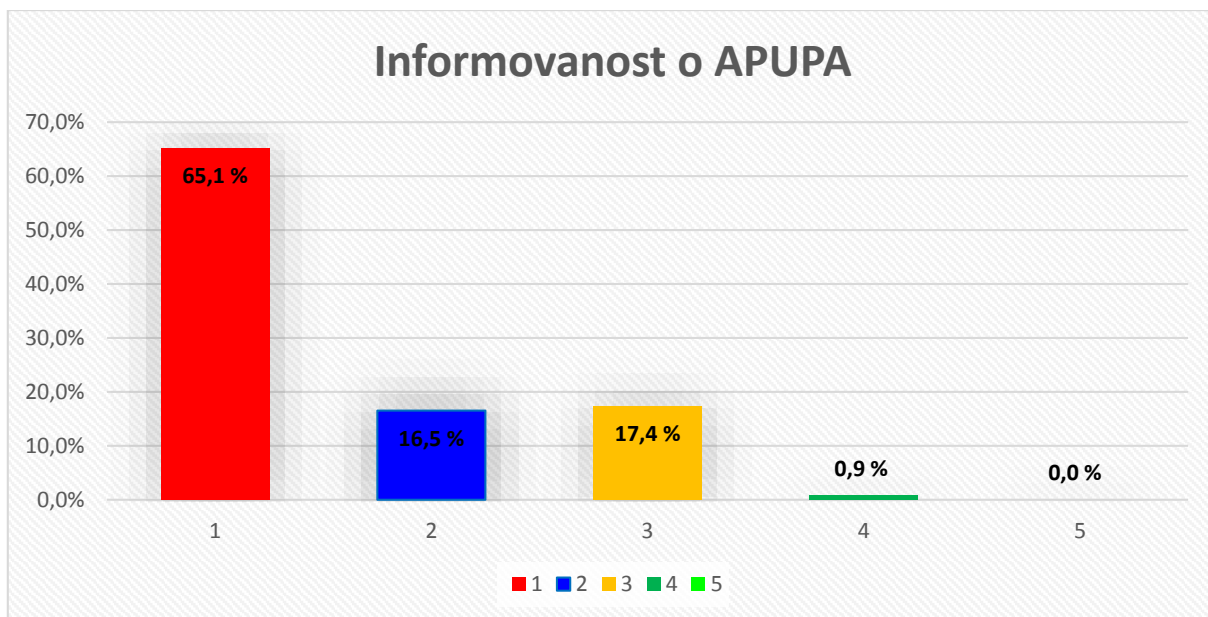
Obrázek 15 Graf znázorňující informovanost o činnostech APUPA

Tato otázka měla za cíl zjistit, jaké činnosti APUPA respondenti znají.

Nejvíce respondentů uvedlo, že se při svém studiu setkali se studijním poradenstvím (21 dotázaných / 19,3 %), následovalo psychologické poradenství (19 dotázaných / 17,4 %), studium bez bariér (14 dotázaných / 12,8 %), speciálně pedagogické poradenství (10 dotázaných / 9,2 %), sociálně-ekonomické poradenství (5 dotázaných / 4,6 %), duchovní poradenství (4 dotázaní / 3,7 %) kariérní a dluhové poradenství (3 dotázaní / 2,8 %) a skupiny pro rozvoj osobních kompetencí (1 dotázaný/ 0,9 %). Celkem 74 respondentů (67,9 %) uvedlo, že se při svém studiu neseťkali s žádnými činnostmi poradny APUPA.

S nejvíce činnostmi se setkali respondenti studující obor Zdravotně-sociální pracovník (průměrně s 1,38 činnostmi). Respondenti studující zbylé čtyři obory se pak setkali průměrně s 0,6 činnostmi, přičemž mezi respondenty studujícími tyto obory byly ve znalosti činností jen minimální rozdíly.

Otázka č. 16: Na škále od 1 do 5 označte, v jaké míře jste informován/a o poskytovaných službách a činnostech poradny APUPA.

Obrázek 16 Graf znázorňující informovanost o službách a činnostech APUPA

Tato otázka měla za cíl přinést obdobnou informaci jako předchozí otázka. Lišila se především v tom, že respondenti měli subjektivně zhodnotit svoji informovanost na škále od 1 do 5, kde číslo jedna znázorňovalo, že respondenti nejsou vůbec informováni a číslo pět naopak znázorňovalo, že jsou respondenti zcela informováni.

Na obrázku 16 jsou znázorněny odpovědi dle toho, kterou hodnotu respondenti na škále od jedné do pěti označili. Hodnotu jedna označilo 71 respondentů (65,1 %). Hodnotu dva označilo 18 respondentů (16,5 %). Hodnotu tři označilo 19 respondentů (17,4 %). Hodnotu čtyři označil 1 respondent (0,9 %). Hodnotu pět neoznačil nikdo.

V průměru respondenti označili číslo 1,54. Odpovědi respondentů se dle jejich studijního oboru u této otázky výrazně nelišily.

7 DISKUZE

Tato kapitola bakalářské práce je věnována diskuzi k dotazníkovému šetření. Budou zde zhodnocena data, která byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření. Výzkumné otázky byly sestaveny před samotným zahájením výzkumu.

Výzkumná otázka č. 1: Jaká je informovanost studentů o specifických poruchách učení?

K této výzkumné otázce se v dotazníku vztahovaly otázky č. 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Z položené otázky číslo 3 vyplynulo, že v rámci jednotlivých SPU mají respondenti největší povědomí o dyslexii a dysgrafii. Dosažené výsledky, lze porovnat s autory Matějčkem a Vágnerovou (2006), kteří uvádějí, že dyslexie je nejznámější SPU. Autorka Zelinková (2009) považuje rovněž dyslexii jako nejznámější SPU. Naopak o SPU jako dyspraxie, dysmúzie a dyspinxie slyšeli studenti jen minimálně. Žádnou SPU neznalo pouze 8 dotázaných (7,3 %).

Převážná část respondentů se domnívá, že častější výskyt SPU je u mužů. Tento výsledek potvrzují autoři Čedík, Zelinková (2013), kteří ve své knize uvádějí, že SPU se vyskytují častěji u mužů. Michalová (2001), uvádí, že SPU se 4 – 10x více vyskytuje u mužů.

Dosažené výsledky lze porovnat s bakalářskou prací Martiny Kábrtové (2008 s. 54), která zkoumala, jaké dopady má SPU na psychiku jedince v průběhu jeho života. V této bakalářské práci byla jedna z otázek orientována obdobně, přičemž její přesná formulace byla následující: „*Myslíte si, že trpí SPU více muži než ženy?*“. Hlavním rozdílem v porovnání s otázkou číslo 5 této bakalářské práce bylo, že existovala možnost výběru pouze mezi odpověďmi ano a ne. Ve srovnávané bakalářské práci označilo 51 % respondentů odpověď ano a 49 % respondentů, že ne. Tato otázka byla strukturovaná odlišně, jelikož zde chyběla třetí možnost odpovědi (nevím). Pro přesnější porovnání je vhodné rozdělit respondenty, kteří u otázky číslo 5 (této bakalářské práce) označili odpověď „nevím“, rovnoměrně mezi ostatní dvě možnosti. V takovém případě pak porovnání ukazuje, že respondenti Fakulty zdravotnických studií Univerzity Pardubice mají výrazně vyšší povědomí o výskytu SPU mezi pohlavími.

Z dotazníkové otázky číslo 6 bylo zjištěno, že si většina respondentů myslí, že zasaženými oblastmi jsou čtení, psaní a matematické dovednosti. Že SPU u jedince ovlivňují také učební strategii a psychickou stránku, se domnívá v průměru každý druhý respondent. Celkem

23 dotázaných (21,1 %) se domnívá, že SPU ovlivňují také inteligenci. Čedík, Zelinková (2013) ve své knize uvádí, že SPU nejsou spojeny s nízkou inteligencí. Z tohoto lze vyvodit, že 23 dotázaných (21,1) % je v tomto konkrétním bodě špatně informováno. O tom, že SPU ovlivňují i ranní vstávání, se dle odpovědí na otázku číslo 6 domnívají pouze 3 respondenti (2,8 %).

Z výzkumu vyplynulo, že se 4 respondenti (3,7 %) přiklánějí k názoru, že student se SPU vysokou školu spíše neúspěšně absoluuje (číslo 2 na škále od 1 do 5). Dalšíh 17 respondentů (15,6 %) volilo mezi možnostmi „neúspěšně absoluuje“ a „úspěšně absoluuje“ střední odpověď (číslo 3 na škále od 1 do 5). Tyto výsledky lze porovnat s bakalářskou prací Jany Valáškové (2014), která na základě provedeného výzkumného šetření došla k závěru, že i přes časté podceňování respondentů související s předpověďmi o jejich selhání na vysoké škole, respondenti nakonec vysokou školu úspěšně absolvovali. Rozdílné výsledky, v porovnání s touto bakalářskou prací, ve své bakalářské práci uvádí Martina Kábrtová (2008 s. 56), když ve své práci pokládá otázku obdobně zaměřenou, přičemž její přesná formulace je následující: „*Myslíte si, že lidé se SPU mohou vystudovat bez větších problémů VŠ ?*“. V tomto případě je vzhledem k výrazné odlišnosti mezi strukturami otázek porovnání velice komplikované. Autorka porovnávané bakalářské práce došla k závěru, že 39 % respondentů se domnívá, že jedinec se SPU není schopen vystudovat vysokou školu. Z těchto výsledků je možno učinit závěr, že studenti Fakulty zdravotnických studií nemají takové předsudky vůči studentům se SPU v porovnání s respondenty bakalářské práce Martiny Kábrtové. Zbývajících 88 (80,7 %) respondentů se domnívá, že student se SPU absoluuje vysokou školu spíše či zcela úspěšně (čísla 4 a 5 na škále od 1 do 5).

Z položené otázky číslo 8 vyplynulo, že studenti nemají příliš velké povědomí o tom, jaké pomůcky jsou určeny studentům se SPU ke kompenzaci SPU při výuce. Dle Strnadové (2007) jsou vhodnými pomůckami interaktivní tabule, násady na psací pomůcky a různé počítačové software. APUPA na svých internetových stránkách uvádí, že studenti se SPU mají možnost zapůjčit si diktafon a počítačový software Claroread (Univerzita Pardubice, 2017). Nejvíce studentů mělo dle dotazníku správné povědomí o interaktivní tabuli, ale i zde se jednalo o méně než polovinu ze všech dotázaných, kteří tuto pomůcku správně označili. Ostatní pomůcky jako například násady na psací pomůcky, diktafon a počítačový program Claroread označila za správné pouze jedna třetina respondentů.

Pomocí otázky číslo 9 mělo být zjištěno, v čem je podle respondentů důležité podpořit studenty se SPU při výuce. Nejvíce respondentů označilo možnost, aby studentům se SPU bylo poskytnuto zvýšení času pro vypracování písemného testu. Více jak polovina respondentů označila jako adekvátní formy podpory elektronické materiály a interaktivní výuku. Zde se názory respondentů shodují s názorem Strnadové (2007), která ve své knize uvádí, že je pro studenty důležitá podpora výuky s interaktivními technologiemi. Dále celkem 26 respondentů (23,9 %) označilo jako vhodnou podporu více světla v místnosti. Celkem 20 respondentů (18,3 %) označilo jako další možnou formu podpory možnost snížení hranice úspěšnosti. Názory těchto respondentů se neshodují s tvrzením autora Mertina (2007), který nesouhlasí s tím, aby se měla snižovat hranice úspěšnosti.

Otázka číslo 10 přinesla povědomí o tom, jaká forma zkoušení je dle dotazovaných pro studenta se SPU vhodnější. Většina respondentů se domnívá, že optimální formou zkoušení je ústní zkouška. To, že optimální formou zkoušení pro studenty se SPU je skutečně ústní zkouška, dokazuje ve své diplomové práci Šárka Kužílková (2009), když díky odpovědím na jednu ze svých otázek položenou právě vysokoškolským studentům se SPU zjišťuje, že písemný test s otevřenými otázkami je v porovnání s ústní formou zkoušky pro tyto studenty více problematický. Autorka Bartoňová (2012) ve své knize uvádí, že studenti se SPU mají mít při skládání zkoušky možnost volby mezi písemnou a ústní formou.

Výzkumná otázka č. 2: Jaká je informovanost studentů o možnostech podpory studia se specifickými poruchami učení Univerzitou Pardubice?

Odpověď na tuto výzkumnou otázku zjišťovalo 6 dotazníkových otázek, a to otázky č. 11, 12, 13, 14, 15,16.

Dotazníková otázka číslo 11 měla za cíl zjistit, zda studenti vědí o možnosti diagnostiky SPU prostřednictvím Univerzity Pardubice. Odpověď ano zde označilo pouze 21 respondentů (19,3 %), přičemž zbylých 88 respondentů (80,7 %) označilo odpovědi ne a nevím. Tento výsledek, je možné porovnat s příspěvkem obsaženým ve sborníku z II. ročníku národní konference Vysokoškolské studium bez bariér od Kocurové (2007), která v tomto příspěvku uvádí, že na vysokých školách stále dominuje názor, že SPU je možné diagnostikovat pouze na základní, či střední škole. Z tohoto lze vyvodit, že jsou běžné i případy, kdy studenta SPU začínou limitovat až na vysoké škole. Jak dále uvádí Kocurová (2007), v zahraničí je například

části studentům diagnostikována SPU až v průběhu jejich vysokoškolského studia. Dle odpovědí na otázku číslo 11 je možné konstatovat, že v případě, kdy se student o problematiku SPU začne zajímat až při jeho studiu na vysoké škole, bude mít tento student pouze 19,3 % šanci, že bude obeznámen s možností diagnostiky SPU ze strany Univerzity Pardubice.

Otázka číslo 12 měla za cíl zjistit, zda respondenti vědí o možnosti zapůjčení kompenzačních pomůcek prostřednictvím Univerzity Pardubice. Pouze 11 respondentů (10,1 %) odpovědělo, že o této možnosti vědí. Zbylých 98 respondentů (89,9 %) pak uvedlo, že o této možnosti neví, případně že tato možnost vůbec neexistuje.

Prostřednictvím otázky číslo 13 bylo cílem zjistit, zda se respondenti při svém studiu setkali s činností APUPA. Pouze 7 dotázaných (6,4 %) odpovědělo, že se s činností APUPA setkali. Zbylých 101 dotázaných (93,6 %) odpovědělo ne nebo nevím. Vzhledem k tomu, že APUPA nenabízí pouze své služby studentům se SPU, ale svoji činnost zaměřuje na všechny studenty Univerzity Pardubice, tak by povědomí o této instituci mělo být v optimálním případě 100%. Co se samotných studentů se SPU týče, tak zde může nastat obdobný problém, jaký byl popsán u otázky číslo 11. Čili student začínající řešit svoji SPU až při studiu na vysoké škole má minimální šanci na to, že bude informován o existenci APUPA a s tím spojené jakékoliv možnosti kompenzace SPU.

Vyhodnocením otázky číslo 14 měla být nalezena odpověď na otázku, zda se respondenti setkali s uchazečem o studium, který řešil kompenzaci svých SPU při přijímacím řízení. Celkem 25 respondentů (22,9 %) uvedlo, že se s takovým studentem setkali. Zbylých 74 respondentů (77,1 %) odpovědělo, že nikoliv, případně, že neví.

V otázce číslo 15 menší část respondentů označila některé činnosti poradny APUPA, se kterými jsou seznámeni. Zbylých 74 respondentů (67,9 %) neuvedlo žádnou činnost poradny APUPA, se kterou by se setkali. U těchto odpovědí lze nalézt částečný rozpor s odpověďmi u otázky číslo 13, kde se pouze 7 respondentů (6,4 %) setkalo s činností APUPA, avšak u této otázky dokázalo jen 35 respondentů (32,1 %) označit některou činnost této poradny. Tento rozpor by se dal částečně vysvětlit v některých případech nedbalým vyplněním dotazníku a částečnou možností rozpomenutí si respondentů na činnost APUPA po podrobném seznámení se s činnostmi, které se dostaly do povědomí respondentů poté, co si pročetli možné odpovědi na otázku číslo 15.

V závěrečné otázce číslo 16 byli respondenti dotazováni, v jaké míře jsou informováni o poskytovaných službách a činnostech APUPA, přičemž měli na škále od 1 do 5 označit svoji míru informovanosti. Celkem 89 respondentů (81,6 %) uvedlo, že nejsou vůbec informováni, nebo jsou spíše neinformováni (označení číslem 1 a 2 na škále od 1 do 5). Dalších 19 respondentů (17,4 %) označilo střední odpověď (číslo 3 na škále od 1 do 5). Pouze 1 respondent (0,9 %) odpověděl, že je spíše informován (číslo 4 na škále od 1 do 5). Žádný respondent neoznačil, že by byl plně informován. Holá (2015) ve své diplomové práci v doporučeních pro praxi uvádí, že studenti se SPU, kteří studují na vysoké škole, často neví o existenci středisek pro podporu SVP, a pokud o těchto střediscích ví, nejsou si vědomi, že služby těchto středisek mohou využít i oni jako studenti se SPU. Toto ve své knize potvrzují i autoři Čedík, Zelinková (2013), kteří popisují výpověď matky studenta vysoké školy - České vysoké učení technické. Tato matka zde vypovídá, že její syn studoval osmileté gymnázium, kde byl úspěšným studentem. Aniž by absolvoval přijímací zkoušky, byl přijat na technicky zaměřenou vysokou školu. Když následovalo první selhání, připisovala matka tento neúspěch podcenění nové situace ze strany jejího syna. Podle názoru matky syn nedostatečně flexibilně reagoval na změnu obtížnosti studia při přechodu na vysokou školu. Jak dále matka tohoto studenta popisuje, později zjistila, že se mýlila, jelikož její syn první ročník studoval celkem čtyřikrát. Po tomto opakovaném selhání chtěl její syn studium ukončit. V tomto období se matka se synem dozvěděli o existenci centra na podporu studentů se SVP (tamní obdoba APUPA). Na základě diagnostiky byla poradnou vypracována zpráva pro jednotlivé vyučující, díky čemuž tento student dostal 20% navýšení času při psaní testů a mohl být zkoušený ústně. Závěrem matka popisuje již jen období, kdy její syn dokončuje bakalářskou práci a připravuje se na státní závěrečné zkoušky.

ZÁVĚR

Touto bakalářskou prací jsem zmapovala informovanost studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se SPU. V první kapitole této práce jsem popsala, co to vlastně SPU jsou, jaké jsou jejich příčiny a jaký je jejich výskyt ve společnosti. Ve druhé kapitole teoretické části práce jsem se věnovala vysokoškolskému studiu osob se SPU. Mimo jiné jsem zde analyzovala překážky, se kterými se tito studenti při svém vysokoškolském studiu setkávají, a také jsem zde zmapovala, jaká podpora by jim ze strany vysokých škol měla být poskytována. Následně se v teoretické části zaměřuji na Univerzitu Pardubice, kde jsem se snažila analyzovat podpůrná opatření pro studenty se SPU.

V praktické části jsem se věnovala vyhodnocení dotazníkového šetření prováděné na Fakultě zdravotnických studií a na diskuzi.

Prostřednictvím dotazníku jsem zjistila, že informovanost o SPU na Fakultě zdravotnických studií je poměrně příznivá, avšak informovanost o existenci APUPA a možnosti kompenzací SPU je krajně nedostatečná.

Pro vyhodnocení hlavního cíle výzkumu, kterým bylo zmapování informovanosti studentů Fakulty zdravotnických studií o vysokoškolském studiu osob se specifickými poruchami učení, bylo nejprve nezbytné vyhodnotit jednotlivé výzkumné otázky.

Ze získaných dat je patrné, že studenti jsou celkem obstojně informovaní o SPU, avšak určité nedostatky zde byly nalezeny. Menší část studentů se například chybně domnívá, že SPU mohou ovlivňovat inteligenci, což může vést k předsudkům.

Co se týče druhé výzkumné otázky, jejímž cílem bylo zjistit, jaká je informovanost studentů o možnostech podpory studia se specifickými poruchami učení Univerzitou Pardubice, tak zde už jsou zjištěné výsledky o poznání horší. Většina studentů buď vůbec neví o existenci APUPA, nebo disponují pouze kusými informacemi. Vzhledem k poslání této instituce je skutečnost, že o ní téměř nikdo neví, alarmující. Ze své vlastní zkušenosti vím, že i já sama jsem se o existenci APUPA dozvěděla náhodou. Tehdy mě informace o existenci takové instituce velmi překvapila. Dnes již mohu prohlásit, že APUPA mi při mém vysokoškolském studiu byla velmi nápomocná, a to nejenom při kompenzaci mých SPU, ale také v oblasti kariérního poradenství.

Doufám, že tato bakalářská práce přispěje k tomu, aby se zvýšila informovanost mezi studenty, a to především o SPU a možnostech jejich kompenzace. Za dílčí úspěch považuji již jen to, že u mnoha ze 109 respondentů vyplňujících můj dotazník, jsem vzbudila zájem o danou problematiku. Mnoho studentů, kteří mě s odstupem času potkali v prostorách fakulty, se mě například vyptávali na podrobnosti ohledně existence APUPA, přičemž byli překvapeni, že taková instituce vůbec na Univerzitě Pardubice existuje.

Pro praxi bych doporučovala, aby byla zásadním způsobem zlepšena informovanost studentů, a to především ohledně existence APUPA. Zlepšit informovanost není nutné pouze u studentů se SPU, ale také u ostatních studentů, a to optimálně již na základní a střední škole.

Co se informovanosti ohledně samotných SPU týče, zde nejsou nedostatky tak závažné. Zde by mohla postačovat jedna cílená přednáška u studentů prvních ročníků. Hlavní náplní této přednášky by mělo být informování studentů prvních ročníků, co SPU znamená a jaké problémy s sebou přináší.

Vzhledem k závažnosti, kdy neznalost o existenci APUPA může vyústit až ve studentovo selhání a ke zbytečnému ukončení studia, by měla být informovanost o existenci a službách APUPA zabezpečena všemi dostupnými prostředky. V případě, že by se konala informativní přednáška o SPU, měly by na této přednášce zaznít také základní informace ohledně APUPA. Dále by informování o existenci a službách APUPA mělo probíhat prostřednictvím hromadné korespondence, a to všem studentům Univerzity Pardubice bez rozdílu (optimálně by měl být zasílán hromadný informativní email všem studentům na začátku každého ročníku). Kromě toho by mohly být informace o existenci a službách APUPA vyvěšovány na nástěnkách v prostorách fakult a menzy. V neposlední řadě by o APUPA měli informovat i učitelé, a to nejen například při úvodní přednášce či cvičení, ale i během zkoušky v případě, kdy pedagog díky své zkušenosti získá podezření na SPU. Opravdu dobrá znalost problematiky SPU by měla být u pedagogů součástí jejich pedagogické práce se studenty.

POUŽITÁ LITERATURA

BARTOŇOVÁ, Miroslava a Marie VÍTKOVÁ. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: texty k distančnímu vzdělávání. 2.*, přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.

BARTOŇOVÁ, Miroslava. *Specifické poruchy učení.* In: PIPEKOVÁ, Jarmila. Kapitoly ze speciální pedagogiky. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.

BARTOŇOVÁ, Miroslava. *Specifické poruchy učení: text k distančnímu vzdělávání.* Brno: Paido, 2012. ISBN 978-80-7315-232-1.

BELIKOVÁ, Vladimíra, Alena DUFEKOVÁ a Peter SEIDLER. *[In]akosti v terciárním vzdělávání.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-558-0477-4.

ČEDÍK, Miroslav a Olga ZELINKOVÁ. *Mám dyslexii: průvodce pro dospívající a dospělé se specifickými poruchami učení.* Praha: Portál, 2013. Rádcí pro zdraví. ISBN 978-80-262-0349-0.

ČESKO. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů. [cit. 23. 3. 2016] Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Speciální pedagogika: edukace a rozvoj osob se somatickým, psychickým a sociálním znevýhodněním.* Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-014-0.

HOLÁ, Miroslava. *Problematika terciárního vzdělávání studentů se specifickými poruchami učení.* Brno 2015. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

HRDINKA, Tomáš. *Claroread – podpora dyslektickým studentům.* In Sborník příspěvků z IX. ročníku mezinárodní konference Vysokoškolské studium bez bariér. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. ISBN 978-80-7494-169-6.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. 2.*, aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

JANDERKOVÁ, Dita. *Speciální vzdělávací potřeby žáků vysokých škol se zaměřením na specifické poruchy učení a chování.* In Sborník příspěvků z IX. ročníku mezinárodní konference Vysokoškolské studium bez bariér. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. ISBN 978-80-7494-169-6.

JOŠT, Jiří. *Čtení a dyslexie.* 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3030-1.

JUCOVIČOVÁ, Drahomíra a Hana ŽÁČKOVÁ. *Reedukace specifických poruch učení u dětí.* Praha: Portál, 2008, 175 s. Speciální pedagogika. ISBN 978-80-7367-474-8.

KÁBRTOVÁ, Martina. *Dopad specifických poruch učení napsychiku jedince v dětství a následné dospělosti.* Brno 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

KALEJA, Martin, Renata KOVÁŘOVÁ, Eva ZEZULKOVÁ a Hana NOVOHRADSKÁ. *Studenti se specifickými vzdělávacími potřebami na vysoké škole.* Ostrava: PdF, Ostravská univerzita v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-276-0.

KOCUROVÁ, Marie. *Vysokoškoláci se specifickými poruchami učení na ZČU v Plzni.* In Sborník příspěvků z II. ročníku národní konference se zahraniční účastí Vysokoškolské studium bez bariér a a XI. ročníku odborné konference s mezinárodní účastí Handicap 2007. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008, ISBN 978-80-7372-314-9.

KOUBOVÁ, Kateřina a Lenka SKOKANOVÁ. *Univerzita bez bariér.* Příručka [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice a kampus bez bariér, únor 2015 2 [cit. 5. 4. 2016]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/studium/handicap/prirucka.pdf>.

KOVÁŘOVÁ, Renata. *Analýza podmínek studia pro studenty se specifickými poruchami učení na Ostravské univerzitě v Ostravě.* In Sborník příspěvků z VIII. ročníku mezinárodní konference Vysokoškolské studium bez bariér. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2014. 978-80-7494-066-8.

KUŽÍLKOVÁ, Šárka. *Specifické poruchy učení u vysokoškolských studentů.* Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra speciální pedagogiky.

MATĚJČEK, Zdeněk a Marie VÁGNEROVÁ. *Sociální aspekty dyslexie.* Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1173-2.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Dyslexie: specifické poruchy čtení.* 3. upr. a rozšíř. vyd. Jinočany: H & H, 1995. ISBN 80-85787-27-X.

MERTIN, Václav. *Studenti s poruchami učení na vysoké škole.* Praha: UK, 2007. ISSN 1801-5999.

Mezinárodní a statistická klasifikace nemocí. 2. vyd. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR., 2008. ISBN 978-80-904259-0-3.

MICHALOVÁ, Zdeňka. *Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních: materiál určený učitelům a rodičům dětí s dyslexií, dysgrafií, dysortografií ..* Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2001. ISBN 8073110008.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Pravidla pro poskytování příspěvků a dotací* [online]. 2017 [cit. 2017-03-24]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/pravidla-pro-poskytovani-prispevku-a-dotaci-verejnym-vysokym-1>

PEŠOVÁ, Ilona a Miroslav ŠAMALÍK. *Poradenská psychologie pro děti a mládež.* Praha: Grada, 2006. ISBN 8024712164.

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů.* Praha: Grada, 2009. ISBN 9788024730066.

SELIKOWITZ, Mark. *Dyslexie a jiné poruchy učení.* Vyd. 1., české. Praha: Grada, 2000. ISBN 8071697737.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika.* Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 9788024717333.

SMEČKOVÁ, Gabriela. *Student se specifickými poruchami učení na vysoké škole.* 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4468-0.

STRNADOVÁ, Iva. *Studenti se specifickými poruchami učení na vysoké škole.* In: KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, Lea (ed.). *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně pedagogických potřeb.* Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.

ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta, Klára ŠPAČKOVÁ a Eva NECHLEBOVÁ. *Speciální pedagogika v praxi: [komplexní péče o děti se SPUCH]*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4369-1.

Univerzita Pardubice: *Informace pro uchazeče se speciálními potřebami* [online]. 2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/studium/pro-uchazece/svp.html>

Univerzita Pardubice: *Studenti s poruchami učení* [online]. 2016 [cit. 2016-03-22]. Dostupné z: <http://www.upce.cz/studium/handicap/rsh/pomucky/dys.html>

Univerzita Pardubice: *Univerzita Pardubice a kampus bez bariér* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://projekty.upce.cz/handicapy/realizace-projektu/poster.pdf>.

VALÁŠKOVÁ, Jana. *Problematika specifických poruch učení v dospělosti*. Brno 2014. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta.

VITÁSKOVÁ, Kateřina. *Specifické poruchy učení pro výchovné pracovníky*, vyd. 1., Olomouc Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1216-0.

ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení: dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie, dyspraxie, ADHD*. 11. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-514-1.

PŘÍLOHY

Příloha A – <i>Dotazník</i>	62
-----------------------------------	----

Dobrý den,

jmenuji se Lucie Vaňková a jsem studentkou Univerzity Pardubice – Fakulty zdravotnických studií oboru Zdravotně-sociální pracovník 3. ročník. Prosím Vás o vyplnění tohoto dotazníku, který je zcela anonymní a bude sloužit k výzkumné části do mé bakalářské práce na téma Informovanost studentů o studiu se specifickými poruchami učení na vysoké škole. Pokud není uvedeno jinak, označte prosím jednu odpověď. Vyplněním dotazníku souhlasíte se zpracováním poskytnutých dat.

Děkuji za spolupráci.

1. Uveďte prosím, jaký studijní obor studujete:

- a) Všeobecná sestra
- b) Porodní asistentka
- c) Zdravotní záchranář
- d) Radiologický asistent
- e) Zdravotně-sociální pracovník

2. Který ročník studujete?

- a) 1. ročník
- b) 2. ročník
- c) 3. ročník

3. Které specifické poruchy učení (dále jen SPU) znáte? (u této otázky je možnost označit více odpovědí)

- a) dyslexie
- b) dysgrafie
- c) dysortografie
- d) dyskalkulie
- e) dyspraxie
- f) dyspinxie
- g) dysmúzie
- h) žádné

4. Setkal/a jste se v průběhu Vašeho vysokoškolského studia se studentem, který má SPU?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

5. U jakého pohlaví se podle Vás častěji vyskytují SPU?

- a) Ženy
- b) Muži
- c) Nevím

6. Uved'te prosím, co podle Vás mohou SPU ovlivnit? (u této otázky je možné označit více odpovědí)

- a) Inteligenci
- b) Čtení
- c) Psychickou stránku
- d) Pravopis
- e) Matematické dovednosti
- f) Učební strategie
- g) Ranní vstávání
- h) Nedokážu posoudit

7. Na škále od 1 do 5 vyjádřete svůj souhlas s tvrzením, že student se SPU nemůže úspěšně absolvovat vysokou školu

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

neúspěšně absolvuje

úspěšně absolvuje

8. Jaké pomůcky jsou podle Vás určeny studentům se SPU ke kompenzaci SPU při výuce:

(u této otázky je možné označit více odpovědí)

- a) Diktafon
- b) Počítačový program Claroread
- c) Brýle
- d) Zesilovač
- e) Násady na psací pomůcky
- f) Interaktivní tabule
- g) Indukční smyčka
- h) Naslouchadlo
- i) Jiné (uved'te prosím):.....
- j) Nedokážu posoudit

9. V čem je podle Vás důležité podpořit studenta se SPU při studiu? (u této otázky je možné označit více odpovědí)

- a) Mít materiály v elektronické podobě
- b) Více světla v místnosti
- c) Interaktivní výuka
- d) Snížení hranice úspěšnosti
- e) Zvýšení času na vypracování testu
- f) Nedokážu posoudit

10. Jaká forma zkoušky je podle Vás pro studenta se SPU vhodnější?

- a) Písemný test
- b) Ústní zkouška
- c) Na formě zkoušení nezáleží
- d) Nedokážu posoudit

11. Nabízí Univerzita Pardubice možnost diagnostiky SPU studujícím studentům?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

12. Mají studenti se SPU možnost zapůjčit si kompenzační pomůcky zmírňující projevy SPU prostřednictvím Univerzity Pardubice?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

13. Setkal/a jste se při svém studiu s činností Akademické poradny Univerzity Pardubice (dále jen APUPA)?

- a) Ano, setkal/a
- b) Ne, nesetkal/a
- c) Nevím

14. Setkal/a jste se uchazečem o studiu, který řešil kompenzaci svých SPU při přijímacím řízení na vysokou školu?

- a) Ano, setkal/a
- b) Ne, nesetkal/a
- c) Nevím

15. S jakými činnostmi poradny APUPA jste se při svém studiu setkal/a?

- a) Studium bez bariér
- b) Psychologické poradenství
- c) Karierní a dluhové poradenství
- d) Sociálně – ekonomické poradenství
- e) Duchovní poradenství
- f) Studijní poradenství
- g) Speciálně pedagogické poradenství
- h) Skupiny pro rozvoj osobnostních kompetencí
- i) Nesetkal/a jsem se s žádnými činnostmi

16. Na škále od 1 do 5 označte, v jaké míře jste informován/a o poskytovaných službách a činnostech poradny APUPA.

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

nejsem vůbec informován/a

jsem zcela informován/a